

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hatásos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitóléc sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, május 17.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: Gyárosok és vidéki városok.
A külügyminiszter exponéja.
Körülleti betegségekélyzű pénztár.
Léverseny Kiszjenén.
A delegátusok a király előtt.
Ormos Péter végrendelete.
Az aradi tornanap.
Megrendelésabályozott iparpestület.
Véres utcai harc Mikalacán.
Merár Valér ügye.
Trénörökös, vagy síkhasatör
Táron: A bardana. Irta: Grazia Deledda.
Csarnok: Ünnepláldozó apn. Irta: Cservenszki F.

Gyárosok és vidéki városok.

Arad, május 16.

A vidéki városok háztartását lényegesen érinti az az akció, a melyet a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége indított. A szövetség emlékiratot készített a vidéki városok köveztvám-viszonyainak szabályozása érdekében, s ezt az emlékiratot a napokban nyújtja át Tisza István miniszterelnök, mint belügyminiszternek.

Ismerjük meg először nagyjában az emlékirat tartalmát, mielőtt arról véleményt nyilvánítunk. Azzal kezdi az emlékirat, hogy a kövezt-vám dolgában „az állapotok a vidéken is tarthatatlanok, hogy a vidéki városokban is a kereskedelem és iparra e címen elviselhetetlen terhet rónak, a melyek mindkettőnek fejlődésére bénítólag hatnak, sőt nem egy helyen egyenesen létalapjukat támadja meg.”

Kifogásolják, hogy a vámdíjakat minden rendszer nélkül és tulmagasan állapítják meg. A megvámolás módját illetőleg a

törvény 85. §-a ak utolsó bekezdésében kimondja, hogy „a vámdíjak egyének, járművek és állatok, vagy a szállított tárgyak és anyagok súlya után szedhetők.” Megengedi tehát a vámdíjnak szekerenként való megállapítását is, a mi a vámnak igazságos elosztását lehetetlenné teszi, mert egyenlő elbírálás alá jut minden szállítmány, tekintet nélkül értékére, súlyára és rendeltetésére. Helytelennek tartják, hogy egy és ugyanazon cikkekre nézve más-más városban a legkülönbözőbb egységtételek vannak megállapítva.

A további főbb sérelmei a gyárosoknak, hogy a vidéki városok köveztvám-mal sújtják:

1. még azokat a szállítmányokat is, a melyek egyes ipartelepekre vezető iparvágányokon érkeznek a gyáruvarba, vagy onnan elszállítatnak, noha a vámtárgyat egyáltalában nem is érintik és az iparvágány fenntartásáról maga az iparvállalat gondoskodik (például Nagyszeben, Arad, Sátoraljaujhely, Kecskemét);

2. az olyan behozott nyersanyagokat és félgyártmányokat, a melyek feldolgozás, illetőleg kikészítés után újból kivitelre kerülnek (kivétel nélkül minden vámszedési joggal felruházott városban);

3. a használt csomagolási szereket (hor-dók, kosarak, zsákok), a melyeket csak újbóli használatba vétel (megtöltés, begöngyölés) céljából hoznak be és visznek ismét ki (például Kecskemét, Sátoralja-ujhely);

4. az olyan szállítmányokat, a melyek a város külterületén, sőt mi több, a város közelében, de közigazgatásilag nem is a városhoz tartozó önálló köz-

ségben fekvő gyárakba iparvágányon érkeznek és a gyáruvarból részben kikészítve, részben eredeti alakjukban újból elszállítatnak (például Győr, Sátoralja-ujhely, Kecskemét.)

Séreimes — mondja az emlékirat, — már az is, hogy köveztvám-mal sújtatnak azok a szállítmányok, a melyek az egyes ipartelepekre vezető iparvágányokon közvetlenül a gyáruvarba szállítatnak, tehát a vámtárgy érintése nélkül kerülnek behozatalra. Ez a megvámolás egyenesen a törvény 81. §-ába ütközik, a mely határozottan kimondja, hogy a köveztvám csakis a kövezt használata fejében szedhető.

A Gyáriparosok Szövetsége a kirívóbb méltánytalanságok felsorolása után a következőkben foglalja össze a belügyminiszterhez intézett kérelmét:

„Méltóztatnék az 1890. évi I. t.c. oly irányu reformját elhatározni, hogy a köveztvámszedéssel kapcsolatos összes kérdések egységes rendezést nyerjenek; e végből a szükséges előmunkálatok foganatba vételét mielőbb elrendelni és az érdekelt szaktestületeknek, ezek között Szövetségünknek alkalmat nyújtani, hogy egy egybehívandó szaktanácskozáson panaszait, nézeteiket és azokat az irányelveket előadhassák, a melyek követése mellett a köveztvámok kérdését az összes érdekelt tényezők jogos igényeinek megfelelően megoldhatónak vélik.”

Addig is, a mig ez megtörténik, kérik, hogy az időközben lejáró vámszedési joga: csak abban az esetben újittassanak meg, ha a jóváhagyás végett előterjesztendő vámszabályok és díjszabások a tör-

A bardana.

Irta: Grazia Deledda.

— Én is jó családból való vagyok, — mondta az özvegy. — Ennek a kis fickónak az apját Zuanne-nek hívták, mert tudod, kedvesem, a fiuknak mindig az apjuk nevét kell adni, hogy hasonlítanak hozzá. Ah, biz ugy! Ennek az apja is derék ember volt, nagy, mint a jegeyefa. Nézzd csak, a köpenyege még most is ott függ a falon.

Rámutatott a durva, fekete posztóból készült köpenyegre, amelynek ráncában a pókok fonták poros hálójukat, s így folytatta:

— Ehhez soha hozzá sem érek, még ha meg kellene is halmom a hidegtől! Ezt majd a fiam viselheti valamikor, ha éppen olyan derék ember lesz, mint az apja. Az apja bandita volt; tíz éven át mint bandita élt. Pár hónappal a lakodalmunk után kénytelen volt a hegyek közé menekülni. Meglátogattam a Gennargenté szakszékei között, ott vadászott mufflonra, sasra és keselyűre, s valahányszor meglátogattam, mindig mufflon-combot sütött.

Szabad ég alatt aludtunk, a hegycsucson, szélben; de betakaróztunk ezzel a köpenyeggel, s az uram keze mindig forró volt, még amikor havazott is. Sokszor más banditák is

jöttek látogatóba, csupa derék, szilaj, mindenre, még a halálra is kész ember. Azt hiszed, hogy a banditák rossz emberek? Tévedsz, testvérem; olyan emberek azok, akik szükségét érzik annak, hogy az erejüket használják. A A férjem sokszor mondta:

— Hajdanában a férfiak háboruba mentek; ma már nincsenek háboruk, de a férfiak szükségét érzik annak, hogy harcoljanak, azért utonállnak, kalandokban, bardanokban vesznek részt, nem azért, hogy rosszat tegyenek, hanem, hogy bizonyítékát adják valahogyan az ügyességüknek és merészségüknek.

— Szép kis ügyesség! Mondhatom!
— Ahhoz te nem értesz, testvérem! — mondta az özvegy asszony büszkén. — A sors rendeli azt így. Majd elmondok neked, hogy miért lett az uram banditává.

Ezt bizonyos méltósággal mondta, mintha a férje ezt a ragyogó és tisztességes pályát önként választotta volna.

— Csak pár hónapja voltunk még házasok, s nagyon jó módban éltünk. Volt búzánk, burgonyánk, gesztenyénk, aszalt szőlőnk, szántóföldeink, házaink, lovunk, kutyánk. Az uram földbirtokos volt; sokszor nem volt semmi dolga és unatkozott. Olykor ezt szokta mondani:
— Kereskedő fogok lenni; ilyen tétlenül

nem tudok élni, mert egészséges, erős és ügyes vagyok, s ha nem teszek semmit, csak rossz gondolataim jönnek.

De ahhoz nem volt elég tőkéje, hogy kereskedővé legyen. S egy nap az egyik barátja így szól hozzá:

— Antonzu Zuanne, nem akarsz résztvenni egy bardanában? Sokan leszünk, a legderékabb banditák vezetnek bennünket, s egy félreeső helyen levő urkastélyt rohanunk meg, ahol három szekrény van tele ezüstneművel, meg pénzzel. Arról a vidékről egy ember egyenesen azért jött ide, hogy elmondja a dolgot, s felhívjon bennünket, hogy menjünk bardanara: maga mutatja meg az utat. Erdőkön, hegyeken kell átmennünk, folyókat meguszunk, gyere velünk.

Az uram elmondta nekem is, hogy hova hívta a barátja.

— Mit akarsz te annak a cavaliereknak az ezüstjével? — kérdeztem tőle.

— Törődöm is én azokkal a villákkal, mik a zsákmányból rám esnének, — felelte az uram. — De erdőkön, hegyeken fogunk keresztül menni, sok új dolgot látok, s jól fogok mulatni. Kíváncsi vagyok látni, hogyan végzik a dolgukat a banditák. Hiszen nem történik semmi rossz, ne félj; annyian jönnek velünk, hogy le-

vény rendelkezéseit szorosan betartják és a kereskedelemre és iparra tulságos terheket nem rónak; hogy az évi zárszámadások az eddiginél szigorubb megbirálásnak vettessenek alá, különösen abból a szempontból, vajjon nem válik-e szükségessé a törvény azon pontjának érvényesítése, a mely szerint a „vám díjtételek minden kártérítés nélkül *leszállíthatók*, ha a jövedelem a törvény 85. §-a értelmében több, mint a mennyi szükséges“; hogy az illetékes hatóságok a törvényben előírt ellenőrzői tisztük lelkiismeretes gyakorlására nyomatékosan utasíttassanak.

A mennyire egy ujság-cikk keretében lehetséges volt, igyekeztünk megismertetni az emlékirat tartalmát. Való, hogy e téren az iparnak és kereskedelemnek súlyos terhei vannak. Való, hogy a köveztvám rendezetlensége nemcsak országosan, de a helyi forgalomban zavart és károkat okoz. Való végül az, hogy a köveztvámok nélkül az ipar helyzete jelentősen megkönnyítenek, a külfölddel való verseny hatásosabb lehetne.

De mindezekon felül való még valami, hogy a vidéki városok mai anyagi helyzete (talán nem szükséges kivételek után se törni a fejünket) a köveztvám jövedelmének bárminő megrövidítését nem bírja el. Maga a miniszterelnök több ízben hangoztatta, hogy a vidéki városok anyagi helyzetének javítása, jövedelmének szaporítása elodázhatatlanul szükséges. Ki is jelentette, hogy e helyzetet segíteni akar, a mely ígéretének beváltását azonban mindez ideig hiába várták a reménykedő városok a miniszterelnöktől. Folyton fokozódó kiadásai apasztására kétségbeesetten keresnek adó-tárgyakat a városok; megadóztatták a kerékpárokat, a szikvizet, vadakat, halakat s e törekvésükben szinte a nevetségeség határáig eljutottak. Ha most már az következik, hogy már meglevő jövedelmeiket apasztják, hová jutnak a pótdadók rekordját hajhászó vidéki városok?

Arad városa a múlt évben 123,660 korona 65 fillért vett be, s azt, körülbelül huszezer korona híján ki is adta. De emlékszünk oly esztendőre, a mikor a köveztalap már évközben kimerült, s

más alpból kellett kölcsön vennie, hogy a mulhatatlanul szükséges utcakövezésekkel járó kiadásokat fedezhesse. Azt is tudjuk, hogy Aradon az aszfaltozásokra fölvelt kölcsönök révén ez az egész jövedelem évekre, sőt évtizedekre le van foglalva. Aradot tehát a köveztvám jövedelmének csökkentése fölöttébb érzékenyen érintené, sőt valósággal rázkódtatást idézne elő háztartásában.

Es ez az oka, hogy a *Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének* memorandumát mi is alá nem írhatjuk, bármennyire is rokonszenvezünk minden olyan törekvéssel, a mely az ipart súlyos terhetől könnyíteni igyekszik. Csakis egy esetben volnánk e kérelem mellett, egész lelkünkkel: ha a kormány az ipar könnyítésére elvett köveztvám jövedelmének megfelelő kárpótlásáról gondoskodnék. És ez bizonyára nem tulságba vitt önzés a városok részéről, az állammal szemben. Egyfelől mind több állami funkció jut a városok terhére, másfelől a városok saját jövedelme megrövidíttetik, — a mint az a szóban forgó emlékiratnak is törekvésében áll. Ha már az állam a maga funkcióinak munkaidejét nem akarja megfizetni, az elvett jövedelmekért, — akármily méltánylást érdemlő okon történt is az — adjon kártérítést.

A vidéki városok nem bántak oly méltánytalanul a gyáriparral szemben, hogy ez őket joggal vádolhatná: egyenesen létalapjukban támadják meg. Nem várható a gyárosoktól, hogy helyzetük javítását másként, mint a vidéki városok háztartásának megrendítésével, ne akarják javítani. Tudjuk, valahányszor új gyár terve merül föl, az első, hogy a várost megkeresik ingyen telek átengedéseért. S a város meg is teszi ezt; a törvényes házadó-mentességen kívül bizonyos köveztvám-mentességet és egyéb előnyöket nyújt neki. Így is kell ennek lenni. Saját érdekei ellen vétkoznék a város, a melyik ezt nem tenné meg; de a gyárosnak, s a gyáriparnak is használ vele. A fővárosban (ép legutóbb volt reá példa, a tervbe vett textilgyárnál) ingyen egyáltalán nem adnak már új gyáraknak telket, sőt a rendes, magas árú olcsóbban is alig. A nélkül tehát, hogy az állam megfelelő

kártalanítást biztosítson, nem követelheti méltányossággal a gyáripár a vidéki városok oly megrövidítését, a minőnek érdekében a memorandumot a belügyminiszterhez címezték.

A képviselőház ülése. Fővárosi tudósítónk írja: A Ház ma csupán formális ülésre jött össze. Alig egynéhányan voltak jelen a képviselők. *Perczel* Dezső elnök a jegyzőkönyv hitelesítése után jelenti, hogy a mai ülés egyedüli tárgya a pénzügyi bizottság jelentésének benyújtása a beruházási javaslatról. *Heltai* Ferenc előadó a jelentést benyújtotta és azzal az ülés véget ért. A Ház legközelebbi ülését csütörtökön tartja.

A külügyminiszter expozejá.

(*Goluchowszky nyilatkozatal a delegációban.*)

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, május 16.

Az osztrák delegáció költségvetési albizottsága ma délelőtt tíz órakor ülést tartott, melyen *Goluchowszky* Agenor külügyminiszter elmondta expozeját.

Az expoze kiterjeszkedik az abbáziai találkozásra, az orosz-japán háborúra s különösen kimerítően és keményen szól a monarkianak *Macedoniában* végrehajtandó reform-akciójáról; szinte szokatlanul erős, *fenyegető hangot használ a porta ellen*, a mely eddig a hatalmak közös intézkedéseinek végrehajtását megakasztotta. Maga az expoze főbb vonásokban így hangzik:

(Az abbáziai találkozás.)

Az általános politikai helyzetben alig történt említésreméltó változás és ha kijelentem, hogy úgy szövetségeseinkkel, mint valamennyi többi hatalommal, különösen pedig *Oroszországgal való viszonyunk kitűnő*, ezzel azt hiszem, leghivebben jellemeztem a monarkia örvendetes külügyi helyzetét.

A jelenlegi olasz kormány megmondott, erélyes és szövetségesehez méltó baráti magatartása folytán ma már még csak az Olaszországban észlelt sajnálatos tünetek is meghaladottnak tekinthetők, melyekről utolsó fejtegetéseim során megemlékeztem és amelyek bizonyos alkalmi politikusok és fanatikus izgatók féktelen üzemleiből eredtek és az olasz külügyminiszter urral *Abbáziában* legközelebb történt találkozásom csak megerősíthetett engem abban a meggyőződésben, hogy a közöttünk és a szomszéd állam közötti benső és bizalomteljes viszonynak

gyen valami foglalatosságuk, s előljék az idejüket. Nem jobb-e ez, mint ha a csapszékbe mennék?

Sirtam, esdekeltem neki... de nem hallgatott rám. Végre azt mondta, hogy *Cagliari*-ban van dolga, oda megy.

Elment, s én magamra maradtam. Később aztán elmondta, hogyan történt a dolog. A társaság körülbelül hatvan emberből állt, akik kis csoportokban keltek utra; időközönként előre meghatározott helyeken összegyűltek, hogy tanácskozzanak. Vezetőül az az ember szolgált, aki abból a faluból való volt, ahova mentek, s a bardana kapitánya *Corteddu* volt, a bandita, akinek olyan szeme volt, mint a tűz, s olyan volt, mint *Góliátnak*.

Az utjuk első napjaiban esett az eső, zivatarok támadtak, a folyók kifáradtak, s a bardana egyik tagját halálra sújtotta a menykő. Amikor a Hét testvér hegyéhez jutottak, a kapitány összegyűjtötte a bardana főbb embereit, s azt mondta nekik:

— Testvéreim, az ég jelei nem kedvezők. A vállalatunknak rossz vége lesz, azonkívül árulást is sejtetek, azt hiszem, a vezetőnk kém. Oszlassuk fel a társaságot, azaz hagyjuk másorra a tervünk kivételét.

Sokan helyeselték a szavait, de *Barras Pilatu*, az oráni bandita, akinek ezüsből volt az orra, felállt, s azt mondta:

— Testvérem az Istenben, — mindig így szokta mondani, — én nem helyeslem ezt a javaslatot. Nem, mert ha az eső esik, ez még nem jelent annyit, hogy az ég nem védelmez bennünket, sőt egy kiskellematlenség még csak jó, mert arra szoktatja a fiatal embereket, hogy hagyjanak fel a kényelemszeretettel. Ha pedig a vezető elárul bennünket, agyoncsapjuk... Előre legények!

Corteddu megrázta oroszlánfejét, egy másik bandita pedig megvetően dörögte:

— Látszik, hogy ennek nincs szimatja! Ekkor *Barras Pilatu* így kiáltott fel:

— Testvéreim az Istenben! A kutyanak van szimatja, nem a becsületes embernek. Az én orrom ezüsből van, a tietek meg koponyacsontból. Hallgassátok meg, mit mondok: Ha most a társaság feloszlik, ez a gyávaság jele. Gondoljátok meg, hogy vannak közöttünk fiatal emberek, akik először vannak uton fegyverrel a kezükben, s akik be akarják bizonyítani a derekasságukat. Ha elkülditek őket, akkor a gyávaságban mutattok nekik példát; hazatérnek, s semmittevővé lesznek. Előre legények!

Más főemberek helyeselték a beszédet, s tovább mentek. Pedig *Corteddunak* igaza volt; a vezetőjük elárulta őket. A gazdag cavaliere kastélyában katonák voltak elrejtözve. Nagy harc támadt, sok banditát megsebesítettek, néhányat felismertek, egyet megölték. Hogy ezt

fel ne ismerjék, a társai levetkeztették, levágták a fejét, s a ruhájával együtt elásták az erdőben. Az uramat is felismerték, s azért banditává kellett lennie.

Nem volt az uram azért rabló, a magából élt és sok jót tett a felebarátaival. Azért el is kellett adnunk mindenünket, ezt a házat kivéve. Soha az uram a börtönben nem volt, bár a törvény ugyancsak a nyomán járt, mint a vadász a vadkanén. De minden kelepccét ügyesen ki tudott kerülni, s ha a hegyek közt, keresték itt töltötte az éjszakát a tűzhely mellett, éppen ott, ahol te most ülsz.

S tudod hogyan halt meg? Egyszer, két évvel ezelőtt, megtudta, hogy őrárat fogja keresni a hegységben. Ekkor azt izente nekem:

— Amíg draganyosok keresnek, én vállaltam megyek. Visszafelé az éjszakát nálad töltöm, várj rám.

Vártam, vártam, két-három éjszakán keresztül. Negyednapra nagyon elsomorodtam, s már, ha lépést hallottam, dobogott a szívem. Az éjszakák multak, s az én szívem összezsugorodott, olyan kicsiny lett, mint a mandula.

Negyednap éjszaka kopogtattak az ajtómon; kinyitottam.

— Asszony, ne várj tovább! — szolt egy álorcás ember, s odaadta az uram köpönyegét.

ápolását a római mérvadó politikai körökben épp oly nagyra becsülik, mint nálunk, mert épp úgy, mint mi, ott sem zárkoznak el ama meggyőződés elől, hogy a viszonyok, ha meg akar felelni magasabb feladatának, a legelőlisabb kölcsönösség jellegét kell magán viselnie. *Tüitoni* ő exellenciájával folytatott eszmészerűen azon konzervatív alapelvek keretében mozgott, melyek politikánkat állandóan uralják és a melyeket Olaszország is, nevezetesen a balkánkérdések tekintetében, magáévá tett. E ténynek újlagos konstatálása nem kicsinylendő békebiztosítékot képez.

Ugyanezen törekvéseknek tudható be a nemrég ismeretessé vált megegyezés Anglia és Franciaország között, mely a mellett, hogy sok vitás kérdést kiegyenlített, megint egy új szemmet képez a megállapodások ama láncolatában, mely az európai hatalmak békés csatlakozását szorosabbra fűzni van hivatva.

(Az orosz-japán háború.)

A mily örvendetesek azonban ezek a hozzáink közelebb eső területeken észlelhető jelenségek, annál borosabb képet mutat a helyzet a *távol Keleten*, a hol mélyreható ellentétek oly tusát idéztek fel, a mely épp oly elszomorító az emberiség szempontjából, mint a milyen fenyegető azáltal, hogy *ma még be sem látható tartama* és a valószínűleg vele járó általános gazdasági depresszió következtében még a közvetlenül nem is érdekeltre nézve is érezhetővé válhatik. A folyton növekvő bizonytalansághoz ugyanis, mely az ily hosszú tartamu összeüt-közések alatt be szokott állani, hozzájárul még a kereskedelmi forgalom szabadságában elkerülhetetlenné való fennakadás, nemkülönben pedig az a *szokatlanul lág értelmezés*, melyet a hadviselő felek manapság a *hadí dugáru* fogalmának adni szoktak, és a mely a nemzetközi kereskedelemre oly mélyreható befolyást gyakorol, hogy legalább is nem mondható jogosulatlanoknak az a kérdés, vajjon nem volna-e ajánlatos gyakran érezhetővé váló bajon a *hatalmak kölcsönös egyetértésével megállapított korlátozó szabályok által segíteni*. E feladatot azonban arra alkalmasabb időre kell fenn tartani.

A mi a kérdéses konfliktussal szemben elfoglalt álláspontunkat illeti, a monarchia tudvalevőleg a *feltétlen semlegességet* proklamálta és ennek szoros betartásáról állandóan gondoskodni is fog. Ugyanezen álláspontra helyezkedett a többi hatalom is, úgy, hogy ma emberi előrelátás szerint számítani lehet arra, hogy a *küzdelem lokalizálva marad* és nem fog más veszélyes bonyodalmat maga után vonni.

(A balkáni reform-akció.)

Kedvezőnek és örvendetesnek mondom a haladást, melyet reformakciónk a *Balkánon* az utolsó időben tett. Több havi intenzív munka után sikerült a műrztégi program egyik legfontosabb pontját, a *csendőrség újjászervezését* a gyakorlati keresztülvitel stádiumába juttatni. A külföldi tisztek, rövid idővel ezelőtt megérkezvén, a nekik kijelölt kerületekbe, most már teljesen el vannak foglalva a reájuk bízott feladat végrehajtásával és remélhetőleg már nemsokára kézzelfogható eredményeket is fognak felmutathatni. Ez a munka természetesen csak fokozatosan haladhat előre. Első sorban az ugynevezett macedóniai vilajetek központján lévő csendőrcsapatok újjászervezése kezdetett meg, és pedig egyrészt azért, mert katonai segédeinktől lehetetlen azt kívánni, hogy az egész területen egyszerre, egyforma pontossággal és lelkismeretességgel működjenek, másfelől azért, mert a helyi viszonyok folytán nem lehet egyszerre oly mérvben gondoskodni alkalmas odavaló tisztai anyagról, a mint azt majd az egész szervezési terv végrehajtása meg fogja kívánni.

Nem kell külön hangsúlyoznom azt, hogy bármily nagy nyomatókat helyezünk is a belső közigazgatás előbb említett fontosságának fejlesztésére, el vagyunk határozva arra, hogy bankadatlan szívósággal és erélyvel folytassuk a *műrztégi program* minden többi pontjának

a maga teljességében való végrehajtását, a nélkül, hogy zavartatni engednők magunkat az egyszer megválasztott utunkban netán még gördülhető akadályok által. Mi ugyanis, épp úgy mint *Oroszország*, *becsületbeli kötelességünknek* tartjuk, hogy az európai nagyhatalmak által reánk bízott misszióink *teljes mértékben megfeleljünk és reméljük is, hogy Törökország nem fogja többé közzé feladatunkat* megnehezíteni, mint ezt eddig legsajátosabb érdekeinek félreismérésével, *sajnos, nagyon is gyakran megtette*.

Mert a felől nem lehetnek kétségben Konstantinápolyban, hogy a szokott fogásokkal lehetetlen követeléseink leszállítását elérni. A mi tevékenységünk bizonyára nem fog ellankadni és *semmiestre sem fogunk előbb nyugodni, míg a program minden egyes részlete életbe nem lép és a létrehozott intézmények rendes működése biztosítva nem lesz*. A portának, ha magát a nyomás alól gyorsan fel akarja szabadítani, őszintén és lojálisan kell bennünket támogatnia és a maga részéről is hozzájárulnia abhoz, hogy a reformterületen a viszonyok orvoslása mentül előbb bekövetkezzék. Ha nem eszelepszik így, akkor csak magának tulajdoníthatja, hogy közvetlen beavatkozásunk tovább tart, valamint csak magát okolhatja *ama komoly veszélyekért is, melyeknek okvetlenül kitenné magát*, ha, épsenséggel *öngyilkos taktikát* folytatva, azoknak ad igazat, a kik javíthatatlannak tartják és *sokkal mélyebbre ható műtétnek kívánják alávetni*, mint a milyennek ama Törökország integritását teljes mérvben megóvó intézkedések, a melyek a műrztégi program velejét képezik. Vannak kellene lennie, ha e megfontolás elül elzárkoznék és inkább hallgatna a sok bujtogatóra és besugóra, a kik képtelen hírek, koholmányok és gyanúsítások tervszerű terjesztésével jövedelmező foglalkozásra tettek szert, tekintet nélkül a birodalom életérdekeire és az abból a birodalomra háramló végzetes következményekre. *Időt veszteni nem szabad* és ezért, úgy hiszem, mégis csak el lehet várni Törökországtól, hogy valhátra tisztán át fogja látni, hogy mily komolyan, sőt önzetlenül járunk el saját fennmaradása és konszolidálása érdekében, midőn szilárdul és tántoríthatatlanul ragaszkodunk követeléseinkhez.

A külügyminiszter végül a *kereskedelm-politikai* dolgokról nyilatkozik és reméli, hogy a *Német*, valamint *Olaszországgal* folytatott kereskedelmi szerződési tárgyalások eredménynyel fognak végződni és hogy a fennálló differenciák ki fognak egyenlítettetni. E tekintetben — ugymond — természetesen a feleknek *bizonyos engedékenységet* kell tanusítaniok, s e mellett mindenekelőtt oly állapot létesítésére kell törekedni, hogy jövőre minden téves magyarázatnak és értelmezésnek lehetősége ki legyen zárva és a kereskedelmi ügyletekre nézve oly nagy fontosságú állandóság, érzékeny zavaroktól és ingadozásoktól mentes maradjon.

TÁVIRATOK.

Az orosz japán háború.

Pétervár, május 16. *Niklós* cár és a trónörökös nagyherceg tegnap délután elutaztak. Azokba a városokba mennek, honnan csapatok indulnak Kelet Ázsiába. A cár kíséretében van a hadügyminiszter és udvari minisztere. A cárt a vasutra a cárné kísérte.

London, május 16. (Reuter.) Péterváról érkezett távirat szerint a port-arthuri kikötőben egy *japán cirkálshajót* egy orosz tengerészhadapród, ki gőzbárkán volt, *elsüllyesztett*.

Pétervár, május 16. Az orosz távirati ügynökség tudósítója jelenti Mukdenből mai kelettel: Az északnyugati területen *jelentékeny japán haderők gyűlnek össze*. Ugy látszik, még nem elhatározott dolog a japánoknak Föngvancsengből Liaojangba való előrenyomulása. Van ok annak a feltevésére, hogy a japán hadsereg főereje Haiscengbe és Kaicsuba vonul.

London, május 16. Csifuból jelentik, hogy a portarthuri helyőrség az erőtől husz mérföldnyire az összes főbb pontokat *megszállották*. Egy japán zászlóalj, a mely Kiucsang felől jött, a kozákok és tűzerek megtámadtak. Az ütközetben *nyolcvanöt japán elesett*.

Kerületi betegsegélyző pénztár.

(Évi rendes közgyűlés.)

Arad, május 16.

Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár vasárnap délelőtt tartotta meg évi közgyűlését a városháza kistermében, a kiküldöttek nagy érdeklődése mellett.

A hatóság részéről *Zubor Andor* iparkísérségi biztos volt jelen. Jelen voltak még *Tenner Lajos* örökös tb. elnök, *Markóczy Lajos* elnök, *Kalmár Nándor* alelnök, *Pollák Vilmos*, *Adler Andor*, *Wappl Viktor*, *Balla Alsó*, *Pohl Ödön*, *Westmann Gyula*, *Bécsi Sándor*, *Króthy Géza* pénztáros, *Szaga Károly* jegyző, *Tenner László* nyilvántartó, *Zachariás István*, *Borbély János*, *Sarlot Alajos* s a munkás kiküldöttek nagy számban.

A közgyűlést *Markóczy Lajos* elnök vezette. Az igazgatóság évi jelentését *Szaga Károly* jegyző olvasta fel s azt egyhangulag tudomásul vették. A betérjesztett zárszámadást és vagyonmérleget a közgyűlés a felügyelő-bizottság jelentése alapján egyhangulag elfogadta s a felelős közegeknek az 1903. évi ügykezelésre a felmentvényt megadta. A felügyelő bizottság megbízatása lejárt, a felügyelő bizottságba megválasztottak: *Réhy Viktor*, *Kosztka Emil*, *Szigethy József*, *Berhegyi Károly*, *Reich Jakab* és *Csókai Frigyes*. A heti járulékok felemelését 8 fillérral a közgyűlés elfogadta azzal, hogy a tartalékalap fokozottabban gyarapítható legyen s külön alap létesítendő a 20 heten túli betegek segélyezésére s egy éven belül a temetési pótlék az elhalt hátramaradottjainak kiadására. Az évi jelentésből kitűnik, hogy eme nagyarányú humanitárius intézmény minden tekintetben a szenvedő munkások és azok családtagjaink segélyezésére fordítja a beszédett filléreket s a vezetőséget teljes elismerés illeti meg a szakszerű vezetésért.

A jelentés érdekes adatait a következőkben adjuk: Beteg létszám volt az 1903. év folyamán alatt 8036 és pedig: a központban 7011, a kerületben 1025. A központban kezeltetett biztosított tag 3902, családtagok pedig tekintet nélkül, hogy törvényes vagy törvénytelen 3169. Kezeltetett továbbá a helybeli kórházban 100 tag. A kórházi ápolási napok száma 2030. Táppénzben részesültek: férfiak 1377, nők 151.

A kifizetett táppénzek összege 17298 kor. 70 fillér, ameiyet tagjaink betegségük tartama alatt pontosan hetenként utalványozva megkaptak. Gyógyszerekre, kötszerekre, gyógyászati eszközökre, fürdők, ásványvizetek, érvágásra, stb. 11036 k. 93 fillért fordítottunk. Elhalt 86 tagunk, ezek temetési pótlékában 1520 koronát fizettünk ki.

A betegek kezelését a központban dr. *Leitner Ernő* főorvos vezetése alatt 4 orvos, valamint szemészeti és fogászati esetek még két orvos által lettek ellátva. A külkerületben 9 orvos eszközölte a betegek kezelését. Orvosi fizetésekre fordítottatott 10946 korona. Munkaképtelenséggel járó baleset bejelentetett a m. kir. központi statisztikai hivatalnak 296.

Az itt felsorolt adatok kétségtelenül igazolják, hogy az igazgatóság, a törvény keretén belül, s a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával igyekezett szenvedő embertársainkon segíteni s odabátni, hogy beteg tagjainak mind azt, amit a fejlődő orvosi tudomány rendel, megkaphassák s így egészségüket visszanyerhessék.

Az összes bevétele 56580 kor. 50 fillért tett

ki, ebből betegápolásra és temetkezési pótlékra fordított 44496 K. 89 fillér, igazgatási kiadásokra tisztviselői és bizalmi férfiak fizetése, házbér, nyomtatványok, fűtés, világítás és leltári tárgyak beszerzése 8380 K. 16 fillér, vegyes kiadásokra 202 K. 77 fillért.

A tartalék alapot saját kamataiból 576 K. 35 fillér és elhelyezésből 287 K. 84 fillér, összesen 814 koronával gyarapították s így ma a pénztár tényleges tartalékalapja 14014 koronát tesz ki. Pénztári átvitel is 1904. évre 2636 kor. 68 fillér.

MULATSÁGOK.

— A tornászok bálja. Az aradi országos tornaünnepély alkalmával tartandó nyári mulatságra a rendezőség a következő meghívót bocsátotta ki: Az aradi tornaegyesület országos tornaünnepélye alkalmából a hó 22-én, pünkösd vasárnapján, a városi nagyteremben zártkörű táncmulatságot rendez, melyen t. címet és uri családját szívesen látjuk. A hölgyeket kérjük, hogy egyszerű öltözékben jelenjenek meg. Család-jegy 5 korona, személy-jegy 3 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogadjuk. Az Aradi Tornaegyesület nevében *Kabdebó* János dr. vizalmi bizottsági elnök, *Alt* János, *Domán* Sándor, *Herschkovits* Emil, *Kell* Lajos, *Masztig* Emil, *Sándor* Zsiga, *Sugár* Jenő dr., *Tabakovits* György dr. és *Stanity* György, a szűkebb rendező bizottság tagjai.

Lóverseny Kisjenőn.

(Félvérek Intiátása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

• Arad, május 16.

A seprővidéki félvérlőtenyésztő szövetséget tegnap délután fényes sikerű lóversenyt rendezett Kisjenőn. A verseny nézőközönsége között Arad megye előkelőségei is ott voltak, és a gyönyörű időben ritka élvezetet nyújtó sporteseményért osztatlan elismeréssel illették a szövetséget igazgatóját és a verseny egyike főrendezőjét: *Fejér* József seprősi földbirtokost, ki szakavatott kézzel rendezte a verseny minden egyes számát.

Délután három órakor a Kaszifőban rendezett ebéd után hosszú kocsisorral vonultak ki a vendégek a verseny színterére, ahol akkor már beharangoztak a mázsálóhoz. A verseny közben izgalmas jelenet volt, mikor a József főherceg díjért kiküldött lovak közül *Lygia* a startnál rakoncátlanokodva addig ágaskodott, amíg hanyat nem esett. Lovasa *Czárán* János ügyesen leugrott, úgy, hogy semmi komolyabb baj nem történt.

A verseny lefolyásáról tudósítunk az alábbiakban számol be:

I. Földművelésügyi miniszter díja. Indult 2 ló.

1. Gróf Pejacsevits Albert *Nelly*, lov. *Krause*.

2. Bárány Baich Iván *Margit*, lov. *Czárán* János.

Egész uton *Margit* vezet; az egyenesbe fordulónál *Krause* szabadon ereszté lovát és 10 hosszal fejtartva győz.

Tot. 10 : 12, 2 : 2.

II. Aradi versenyegylet díja. Indult 4 ló.

1. Czárán János *Szötyke*, lov. tulajdonos.

2. Paikert Henrik *Pajkos*, lov. *Czárán* Z.

Futott még *Fantasza*, lov. *Folbert* Ind., *Bojtár* III., lov. *Rausch* főhadnagy.

Jó start után mind a négy ló egy vonalban halad, míg *Szötyke* és *Pajkos* szabadulnak. Igen szép és izgalmas finisch után, melyben a két Czárán mesteri lovaglást mutatott be, *Szötyke* félhosszal győz.

Tot. 10 : 14, 2 : 2.

III. Aradvármegye díja. Indult 3 ló.

1. Mr. Albert Wond *Különc*, lov. *Krause*.

2. Czárán Z. *Götha* elf, lov. tulajdonos.

Futott még *Girr-Gurr* (I. Czárán J.) *Különc* az egész uton hátul van. a cólnál azonban erős ruschal előre törve biztosan győz egy hosszal.

Tot. 10 : 21, 2 : 4.

IV. József főherceg díja. Indult 8 ló.

1. Gróf Pejacsevich *El-Batidor* lov. *Krause*.

2. Lipcsey M. hainagy *Géza*, lov. tulajdonos.

Futott még *Kong-Herald* (Ujházy), *Zobnatica* (Teibisz), *Moly* (Rausch), *Jak Pot* (Gregorich), *Lygia* (Czárán J.), *Karmester* (Czárán Z.) *Lygia* makrancoskodása folytán hosszas start. A favorit *El-Batidor* szép végküzdelemben orrhosszal győz.

Tot. 10 : 20, 2 : 4.

V. Magyar lovaregylet díja. Indult 4 ló.

1. Mr. Albert Wood *Kozák*, lov. *Krause*.

2. Czárán János *Parnassus*, lov. tulajdonos.

3. Czárán Zoltán *Guruj*, lov. tulajdonos.

Igen könnyen két hosszal első.

Tot. 10 : 20, 2 : 4.

VI. Urlovasok szövetsége díja. Indult 5 ló.

1. Czárán Zoltán *Hallatlan*, lov. *Czárán* J.

2. Nagy Akos százados *Bista*, lov. *Folbert*.

Futott még *Eszter* (*Krause*), *Atrandom* (*Schwarz* fhgy), *Hűség* (*Rausch*).

Biztosan két hosszal nyerve.

Tot. 10 : 18, 2 : 3.

A versenyek között *Gyurkovits* András aradi zenakara és a kisjenői cigányok játszottak. Este a közönség tiszteletére táncestély volt a Kaszifőban.

Ormos Péter végrendelete.

(József főherceg emlékei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 16.

A napokban hirdették ki az aradi kir. járásbírósnál, *Kugler* Károly kir. ítélőtáblai bíró előtt *Ormos* Péter nyug. alispán végrendeletét és pótvégrendeletét. A végrendeletnek különösen érdekes részei azok, a melyekben az öreg ur a József főherceghez való barátságának emlékeiről és dokumentumairól intézkedik.

(Az első végrendelet.)

Az első végrendelet, a mely 1900. évi április 7-én kelt, így szól:

Végrendeletem.

Habár a Mindenható, végtelen kegyelme ritka halandónak jutott hosszú élettel ajándékozott meg, ezen magas koromban is elmém és elhatorozó képességemnek teljes birtokában vagyok, minél fogva még ezen állapotban óhajtván a magam munkássága által szerzett és megtakarított csekély vagyonomról halálom esetére intézkedni, végakaratomat a következőkben nyilvánítom és állapítom meg:

1. *Vagyonom* jelenleg a következőkből áll: a) 34 darab Arad-Csanádi Vasuti részvény, b) 2 darab Arad-Csanádi gazd. takarékpénztári részvény, c) 1 darab Arad megyei takarékpénztári részvény, d) 4 darab Milánói sorsjegy e) 1 darab jó-szív sorsjegy, melyek az Arad-Csanádi gazdasági takarékpénztárban vannak letéve, továbbá f.) egy Arad-Csanádi gazdasági takarékpénztári könyvecske szerinti betét 2500 forintról, mely szintén nevezett takarékpénztárnál van letéve, g) egy Arad megyei takarékpénztári könyvecske szerinti 150 forint betétről, h) lakásomban lévő ingóságok.

Ezen itt felsorolt vagyonomból:

2. Kedves unokám *Königsseg* Emmi grófnának hagyom az első pontban a—e pontig felsorolt érték papírjaimat, továbbá két darab arany medált és arany ingombjaimat.

3. *Szacsavay* Sándor özvegye született *Königsseg* Alice grófnő szeretett unokámnak, kit vagyoni helyzete anyagi gondoktól mentesít emlékül hagyom, a közpályámon le magasabb helyről engem ért kitüntetésnek tulajdonomat képező két jelvényt, a vaskorona rend és a Ferenc József rend miniatúr keresztjeit arany láncocskával, magától értetődően, hogy az ezeknek megfelelő eredeti érdemrendekkel nem rendelkezhető, ezek szabályszerű elbánásban fognak részesítettetni.

4. Gróf *Königsseg* Lajos unokámnak emlékül hagyom azon vadász löfegyveremet, melyet *József* főherceg ő cs. és kir. fensége irányomban mindenkor tanusított végtelen kegyessége jeléül nekem ajándékozott. Kérem kedves unokámat, hogy ezen nekem nagybecsű emléktárgyat, ő Fensége iránt érzett mély tisztelettem, hódolatom és őszinte ragaszkodásom jeléül átvonni és erekiyeként megőrizni szíveskedjék.

5. Ifj. gróf *Königsseg* Fidél unokámnak hasonló célból és ugyanazon kérelemmel, mint a 4 ik pontban említettem, emlékül hagyom a József főherceg ő fenségétől emlékül kapott sétatálcát, továbbá emlékül hagyom neki arany zsebórámát és láncomat a rajta függő, József főherceg ő fensége arcképével ellátott medállonnal és Szent György-tallérral.

6. Istenben boldogult öcsém, *Ormos* János fiának, ifj. *Ormos* Péter keresztfiámnak hagyok a hagyatékomban található készpénzből 2000 azaz kétezer koronát. Ezenkívül emlékül hagyom neki József főherceg ő fensége azon nagyobb fényképét, melyen a fenséges ur kegyes volt magát az én társaságomban levétni és a mely sajátkezű aláírásával van ellátva. Továbbá az ő gondjaira bízom a fenséges urnak hozzám intézett leveleit és táviratait, mint azon magas kegyességek jeleit, melyekben ő fensége engem 30 éven át megtartani és részesíteni kegyeskedett. Ezen levelek és táviratok azzal lesznek öcsémnek átadandók, hogy azokat kegyelettel megőrizze és csak a fenséges ur engedélyével vagy elhalálózása után — mit az isteni gondviselés hazánk és nemzetünk érdekében mentől későbbben engedjen bekövetkezni — bocsájthassa nyilvánosságra.

7. Néhai Róza hugom, *Németh* Károlyné unokáinak, *Németh* Károly világi kir. telekkönyvvezető gyermekeinek hagyok 2000 azaz kétezer koronát. Apjuknak, *Németh* Károlynak pedig magyar díszruhámát a hozzá tartozó kalppaggal, karddal és kardkötővel, nemkülönben neki hagyom összes felső ruháimat.

8. Néhai öcsém, *Ormos* János unokájának, *Ormos* Zsigmondnak, mint utánam a legidősebb családtagnak hagyom édes atyám és édes anyám olajfestésű arcképeit, ugyszintén *Kirner*-féle vadászfegyveremet.

9. Gróf *Königsseg* Fidél vőmnek emlékül hagyom az engem, nemkülönben az őt és nejét ábrázoló olajfestésű arcképeket, továbbá a pipartómat rajtalevő 9 tájtékpipával, 6 darab csibukkkal, szivarszipkákkal és hozzátartozókkal, ugyszintén értékeesebb sétatálcáimat — az 5. pont alatt fiának hagyományozottnak kivételével.

10. *Kovács* Sámuel, hosszú éveken át hű és gondos szolgálomnak, miután őt még életében készpénzzel jutalmaztam, hagyom a hálófülkém előtti kis szobában levő pamlagot, az előtte álló asztalt, 6 darab karosszékekkel, nagy fali tükörrel, függő lámpával, lábszőnyegekkel, melyek ezen szobában vannak, két egyenlő schiffont (szekrény) és mindennemű ágyneműimet hozzátartozókkal és összes fehérneműimet.

11. Szeretett *Jerne* leányom, *Königsseg* Fidélnét örökrésére nézve még életemben kielégíttem, de különben is az ő anyagi helyzete amugy is biztosítva lévén, ismerve nemesen érző jó szívét és még hajdon leánya iránti szeretetét, meg vagyok győződve, miszerint ezen végrendeletemben foglalt intézkedéseket, melyek szerint csekély vagyonom tulnyomóan nagyobb részét amugy is Emmi leányának hagyom, ki ezen csekély anyagi támogatást leginkább igényelheti, a maga részéről is méltányolni és elfogadni fogja, mely reményemben neki hagyományozom összes ezüstneműimet, továbbá családi cimereimmel ellátott arany pecsétgyűrűmet, végre József főherceg ő Fensége az azon berámázott két kisebb fényképét, melyeken velem van levéve.

12. Ezenkívül rendelem, hogy a hagyatékomban találandó készpénzből és az első pontban felsorolt takarékpénztári betétekből *mindenek előtt* fedeztessenek esetleges tartozásaim, (megjegyzem, hogy jelenleg sehol és senkinek sem vagyok adósa), továbbá összes gyógyítási és temetési költségeim, mely utóbbiakra beleértve a várostól veendő sírhely és emlékkő költségeit 1600 koronát rendelek fordítani, végre a hagyatéki eljárással egy bekötött összes költségek, valamint az egyes hagyományok után a hagyományosok terhére kiszabandó összes örökösödési illetékek és csak mindezek kifizetése után fennmaradó készpénz, illetve takarékpénztári betétekből elégítessenek ki egyenlő arányban a 6 ik és 7 ik pontban említett készpénzbeli hagyományok. Amennyiben pedig a mit jó Istenem segélyével reményelek, annyi készpénz fog maradni, úgy 13. A fennmaradó készpénz úgy szeretett *Jerne* leányomnak adassék át. — 14. Minden ingóságaim közül, melyekről végrendeletemben külön nem intézked-

tem, válasszon magának első sorban *Jernej* leányom, azután *Alice* unokám és végre *vöm Königsberg* Fidél gróf, olyanokat, melyeket használhatnak, vagy emlékül megtartani akarnak, a fennmaradtak pedig *Kovács* Sámuel hű legényemnek adassanak át.

15. Ezen végrendeletem végrehajtására felkérem és megbízom kedves jó barátomat *Nachtnébel* Odön aradi ügyvédet, és egyúttal kérem őt, hogy ezen óhajításomat teljesíteni, és igaz barátságom és szeretetem jeléül azon órákat, melyet szeretett testvéroórátyám, néhai Ormos Zsigmond hagyományozott, továbbá a különféle játékeszközökkel felszerelt, elzárható szekrénykét (Cassette) emlékül elfogadni sziveskedjék.

A végrendelet tanúi: *Balta* Miklós, *Fischer* Miklós, *Bittó* Károly, *Velics* Hugó, *Köller* János és *Nachtnébel* Gyula.

(A fiók-végrendelet.)

Az 1904. február 2-án kelt *fiók* illetve *pót-végrendelet* az eredeti végrendelet több pontját módosítja. A *József* főhercegtől emlékül kapott vadászfegyvert és sétatálcát, unokaöccsének ifj. *Ormos* Péternek hagyja, aki ez időszereint, mint hadapródjelölt őrmester az aradi honvédszázár osztályánál van próbaszolgálaton. Aranyóráját és láncát dédunokájának *Seacsvay* Sándornak hagyja. Néhai *Ormos* János árvaságra jutott unokáinak, néhai *Galacz* János négy gyermekének egyenként 1000—1000 koronát hagy, hű szolgájának *Kovács* Jánosnak az első végrendeletben említettek kivül még ezer koronát.

A pótvégrendeletnek érdekes pontja még ez:

7. A menyháza római katolikus egyháznak mise alapítványkép hagyok 400. korona azaz négyszáz koronát, azon célból, hogy lelki üdvösségemért évenként augusztus havában, még pedig a hónap 10 és 15-ke között eső valamelyik napon, szentmise tartassék, és ezen alapítványom kamatai mindenkor a misét mondó papnak kiadassanak, még pedig oly rendeltetéssel, hogy a kamatok kétharmadrésze a papnak, egyharmadrésze a kántornak, vagy annak hiányában azoknak adassék ki, kik a misénél közreműködnek.

A továbbiakban egyéb butordarabjairól intézkedik. Nem volt a szobájában apróság, egész a gróf *Wenckheim* Frigyesztől, *Menyházán* kapott karosszéki, amelynek öröksét nem nevezné meg. Bámulat, megható pedantéria nyilatkozik meg a végrendeletkezésben.

A fiókvégrendeletet, mint tanúk: *Velics* Hugó, *Nachtnébel* Odön, *Csiky* Károly, *Bittó* Károly és *Köller* János irták alá. A végrendelet végrehajtását már megkezdték.

A delegátusok a király előtt.

(A király nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 16.

A király vasárnap délelőtt fogadta a magyar és osztrák delegáció tisztelgését, a kikhez trónbeszédet intézett.

A magyar országos bizottság tagjai túlnyomó részben diszmagyarban jelentek meg ő felsége előtt. De az idén feltűnően sokan viseltek katonai egyenruhát. Uniformisban jelentek meg: *Andrássy* Gyula gróf, *Andrássy* Tivadar gróf, *Hadik* János gróf, *Esherházy* Miklós herceg, *Semsey* László, *Münnich* Aurél, *Zichy* Aladár gróf. A miniszterelnök diszmagyart öltött magára. Hasonlóképpen *Burián* István báró pénzügyminiszter is.

A többség tagjai csaknem teljes számban megjelentek. Hasonlóképpen a főrendi delegátusok is. Az ellenzék ellenben csak két taggal volt képviselve: *Zichy* Aladár gróf és *Lovassy* Mártonnal. A delegáció ellenzéki tagjai közül: *Rakovszky* István, *Orosicsányi* László, *Wilczek* József gróf és *Szentiványi* Árpád távollmaradtak. *Apponyi*, a mint ismeretes, lemondott delegátusi tisztéről.

Széll Kálmán, a magyar delegáció elnöke, hosszabb beszéddel üdvözölte a királyt. A felség válaszában a következőket mondta:

Viszonyaink az összes hatalmakkal állandóan a legjobbak. Szövetségeseinkkel való szilárd viszonyunk, kiegészítve ama szoros egyetértéssel, melyet a monarchia Oroszországgal a balkán kérdésekben ápol, bizalommal tölt el kontinensünk állapotainak békés fejlődését illetőleg.

Az európai Törökország néhány vilajetében a müzstegi program alapján megkezdett reformmű örvedelesen halad előre és az ezen területeken lassanként beálló nyugalom mellett remélhetőleg nemsokára kedvező eredményeket fog felmutatni.

Mélyen elszomorító az a küzdelem, mely Kelet-Azsiában dúl és emberéletben már is annyi sok áldozatot követelt. Vajha az isteni gondviselés szűk határokat szabna időben és térben ez öldöklő tusának és mielőbb ismét részletné a világot a béke mérhetetlen áldásában.

Hadügyi kormányzatom a hadsereg fenntartása érdekében emelt folyó követeléseiben a mult évi megszavazás keretében marad, fegyverek és hadi anyagok gyorsabb beszerzésére azonban külön hitelt kér.

Haditengerészetemnek a megkezdett hajóépítések és felszerelési gyorsabb keresztülvitele céljából van nagyobb hitelre szüksége. E nagyobb követelésekkel szemben a következő években a hadsereg rendkívüli szükségleténél és a haditengerészet évi költségvetésében tetemes megtakarítások fognak eszközölni. A tervezett gyorsabb beszerzések és pótlások a fegyveres erő harcokésztségét fejlesztik és egyszersmind gazdasági előnyt is biztosítanak.

Boszniában és Hercegovinában a viszonyok rendes és tökéletesen nyugodt fejlődésben vannak és a tartományok közigazgatási költségeiket ezerkilencszázötben is, növekvő szükségleteik dacára saját bevételeikből fogják fedezni.

A trónbeszédet követő cercle alatt több érdekes jelenet volt.

Balgár Ferenczel a katonai célokra szükséges jelentékeny összegről beszélt a király.

— Nagy összegre van szükség, — ugymond — de beállítás módzatainál fogva nem válik nagyon terhessé.

Andrássy Gyula és *Tivadar* gróftól a delegáció tárgyalásai iránt tudakozódott a király. Majd a vasúti sztrájkot tette szóvá.

Hasonlóképpen *Dániel* Ernő báró megszólítása alkalmából is. Utóbbinak ő felsége a következő figyelemreméltó kijelentést tette:

— Az országra nagyon sajnálatos volt a vasúti sztrájk kitörése, s abból sok anyagi és erkölcsi kár származott. Egy haszna azonban mégis volt. Meggyőződhetett az ország, hogy erélyes, erős kezű kormányzat vezet az állam ügyeit.

Derűs epizód következett ezután. A király az egymás mellett álló *Hegedüs* Sándor és *Darányi* Ignác elébe lépett s mosolyogva jegyezte meg:

— Nagyon sok volt minisztert látok a delegátusok között.

Rosenberg Gyulával, *Teleky* Sándor gróffal s a tengerészeti bizottság több tagjával a keletázsiai háborúról beszélt ő felsége s rendkívül tanulságosnak mondotta azokat a tapasztalatokat, melyekkel *Japán* a világot meglepte.

Hódossy Imrénél *Rákóczi* hamvainak hazaszállításáról szolt a király.

— Nagyon örvendek, — ugymond — hogy az erre vonatkozó kéziratom oly általános lelkesedést keltett.

Az osztrák delegációval folytatott cerclenek néhány kinos perce volt.

Pacak ifjú cseh képviselőhöz fordult a király s azt kérdezte, hogy hányadszor tagja a delegációnak.

Pacak válaszolt s a belső politikai hely-

zetre akarta ráterelni a beszélgetést. De ő felsége látható izgatottsággal közbevetett:

— Nem kívánok itt politikai ügyekről beszélni. Minden ügyis az újságokba kerül.

A király egyáltalában az egész cercle folyamán gondosan került minden megszólítást, a mely Ausztria belső politikai életére vonatkozással lenne. A beszélgetések jobbjára a hadügyi költségek emelésére vonatkoztak s ő felsége többször kifejezte reményét, hogy az osztrák delegáció tagjai be fogják látni a véderő fejlesztésének szükségességét s megfogják szabványozni a költségeket.

Az aradi tornaünnep.

(Oroszország bajnoka Aradon. — A helyárák leszállítása. — *József* Ágost kir. herceg zászlószége. — Az új zászló. — Egy kitüntetett sportférfi. — A tornából.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 16.

Nagy arányokban, lázas munka között folytak az aradi országos tornaünnep előkészületei. Minden jelenség, a mely ezeket kíséri, arra mutat, hogy a tornaünnep fényes, nagy dicsőséget árasztó eseménye lesz Aradnak, s a jubiláns Aradi Tornaegyesületnek.

A *vívóakadémia* programjába egy érdekes pontot illesztettek be. Ez *Wladimir* orosz birkozó-mester mérkőzése lesz *Erdődy*-vel, Magyarország egyik legkiválóbb amatőr-birkózájával. Küzdelmük akadémikus színvonalon lesz. *Wladimir* és *Hackenschmidt*, ez utóbbi a világ legelső, legyőzhetetlen bajnoka, kiképzésüket egy mestertől nyerték. Az aradi tornacsarnokban bemutatkozott orosz mester, egyik külföldi versenyen birkózott a török *Kara Achmed*-del, ki 10 küzdelem után sem bírta őt legyőzni.

Az országos tornaünnepély végrehajtó bizottsága, hogy az ünnepély megtekintését a nagyközönség minden rétegének hozzáférhetővé tegye, elhatározta, hogy a belépési díjakat tetemesen leszállítja s így a falragaszon kitűtetett belépő díjak helyett a következő helyárák állapították meg:

A körépen: I. sor 5 kor., II. sor 3 korona, III. és IV. sor 2 kor., V. sor 1 korona. Az oldalakon: I. sor 3 kor., II. sor 2 kor., III., IV. és V. sor 1 korona. Állóhely 60 fillér, diákjegy, amely csakis az iskolákban lesz kapható, 40 fillér. Tréningjegy, mely az előmérkőzésekre érvényes, 40 fillér.

József Ágost kir. herceg főudvarmesteri hivatala egy rendkívül megleghangu átiratban értesítette az Aradi Tornaegyesület zászlóavatási bizottságát, hogy ő felsége a zászlószegetet a legnagyobb örömmel elfogadta és annak bevérsével az egyleti elnökséget bizta meg. Ugyancsak az elnököt bizta meg a zászlószeg bevérsével *Tisza* István gróf miniszterelnök, valamint a többi miniszter is, dr. *Bereviczy* Albert vallás és közoktatásügyi miniszter kivételével, ki ezt személyesen fogja megtenni.

A koszorus és koszorúzó hölgyek holnap, kedden délután öt órára a városháza emeleti tanácstermébe vannak összehíva, hogy a zászlóanyával ifj. *Andrényi* Károlyné urasszonynyal megismerkedjenek és a szükséges teendőket megbeszéljék.

Méltó feltűnést kelt az Aradi Tornaegyesület új zászlója, mely tegnap óta *Glück* Dezső Atzél Péter-utcai üzletének kirakatában van közszemlére kitéve. A zászló az aradi műiparnak dicséretére válik úgy izléses tervezete, mint művészi kivitele tekintetében. A zászló legnehezebb selyemből készült, fehér alapon, egyik oldalán a magyar állam teljes címere van babér- és cseréggel övezve, a másik oldalán pedig az egyesület jelvénye Aradváros színeivel. A zászló valódi arany dombor-hímzéssel, annak szegélyei pedig nemzetiszínű app-

likációval vannak készítve, szélel pedig arany paszománttal hullámosan beszegve. A zászló magyar stílusban készült. A zászlórúd végén művészi kivitelű tűzben aranyozott buzogány van. A remekül sikerült lobogó Steiner József aradi műépítész, az Aradi Tornaegyesület választmányi tagjának rajza és utmutatása alapján készült.

Iszer Károly, a Budapesti Tornaklub elnökhelyettese, kit a király a magyar tornaügy körül szerzett érdemeiért a közelmúltban a Ferenc József renddel tüntetett ki, a tegnapi napot Aradon töltötte és *Nachtnébel* Odön, mint a műszaki bizottság helyettes-elnöke, Nagy Sándor művezető és *Matusik* Márton tornatanárral együtt a versenypálya technikai beosztása és berendezése tekintetében a szükséges intézkedéseket megtették. Iszer Károly a pályát az ünnepély céljaira rendkívül alkalmasnak találta és az elrendezéseket úgy eszközölte, hogy a nézőközönség minden helyről az ünnepély lefolyását kényelmesen áttekintheti.

A tornabírák rendező-bizottság ezuton főkéri mindazokat, kik akár elnézésből, akár tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, hogy azt a rendező-bizottsággal (Aradi Tornaegyesület, Teleky-utca 20) tudassák.

Az ünnepély részletes programja ez:

1. Ünnepélyes kivonulás zeneszó mellett a lyceum előtti játszótérről a versenypályához.
2. Szabadgyakorlatok sulyzóval 800 tornász közreműködésével.
3. Általános szertornázás 20 csapatban.
4. Versenytornázások szerekben. Sikfutás, diszkosz és gerelyvetés, sulylökés, magas ugrás, rudugrás, kötélhuzás.
5. Fűles-labda és rugó-labda (football) mérkőzések.
6. Az Aradi Tornaegyesület új zászlójának felavatása.
7. A tizenhárom vértanu szobrának megkoszorúzása.
8. Tánmulatság a ligetben.
9. Vívóakadémia, buzogány- és birkózási gyakorlatok.

Részletes beosztás az ünnepély színhelyén lesz kapható.

Megrendszabályozott ipartestület.

(Az eleki ipartestület beírása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 16.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter erélyes közbelépéssel vetett véget azoknak az állapotoknak, melyek Aradmegye eleki járásában az iparügyi közigazgatást csaknem lehetlenné tették. Az eleki ipartestület, mely megszédülve az autonomikus jogok élvezetétől, magát nem egyszer tette túl a törvény szabta korlátokon és az autonomiával igen sokszor visszaélt, most erős leckét kapott a minisztertől.

A kereskedelemügyi miniszter ugyanis Aradmegye alispánjához érkezett rendeletében *felfüggesztette az ipartestületet működésétől*, annak a reményének adva kifejezést, hogy az ipartestület józanabb elemei iparkodni fognak, hogy ez a kivételes állapot mielőbb megszűnjék, s hogy az ipartestület mihamarább felvegye újból működését.

Ennek az erélyes intézkedésnek következő előzményei vannak:

Az eleki ipartestület jegyzőjének, *Ehrling* Mihály nyugalmazott tanítónak az agitálása következtében sok esetben megtagadta törvényadta köteletségének teljesítését. A legtöbbször minden indok nélkül, sőt rendszeren az észszerűség ellenére, ellentétbe helyezkedett az elsőfokú iparhatósággal, az eleki fősolgabírói hivattal. Ipartestület és iparhatóság együtt működni nem tudott s mikor a fősolgabíró törvényben előírt köteleseit teljesítendő, az ipartestületet bizonyos időszaki intézkedések meg-

tételére felhívta, az ipartestület egész egyszerűen félretette a felhívásokat. *Mladin* Miklós fősolgabíró panaszszal fordult az alispáni hivatalhoz, mint másodfokú iparhatósághoz. Az alispáni hivatal előbb szép szóval, majd a siker kimaradása után erélyes felhívásokkal igyekezett az ipartestületet kötelesei teljesítésére rávenni. Mikor aztán ez is eredménytelen maradt, panaszt tett a kereskedelemügyi miniszterhez, kérve, valamely erélyes intézkedéssel teremtsen rendet az eleki ipartestületben.

A kereskedelemügyi miniszter leírt az ipartestülethez, hogy előírt köteleseinek teljesítését el ne mulassza. A miniszter rendeletét azonban az ipartestület egyszerűen tudomásul vette és röviden bejelentette a fősolgabírónak, hogy a *rendeletet nem alkalmazkodik*.

A míg azonban a viszonyok idáig fejlődtek, addig nagyon káros következményei voltak érezhetők az anarchikus állapotnak. Az iparhatóság nem tudta ellátni az iparügyi teendőket s félt volt, hogy az ipartestület tagjai vérszemet kapva, az ipartestületen kívül is hasonló viszonyok találnak kialakulni. Azért az alispáni hivatal újból felírt a miniszterhez, kérve ezen állapotok erélyes megszüntetését.

A miniszter intézkedését ma adta tudomásul az alispáni hivatalnak. A miniszter a renitens ipartestületet bizonytalan időre *felfüggesztette működésétől* és az eddig az ipartestület elé utalt teendők végzésével az eleki fősolgabíró bízta meg.

Ilyenformán most Eleken csak névleg szerepel ipartestület, esetleges intézkedései semmiek, határozatai érvénytelenek, gyűlést tarthat, de az azokon hozott határozatok végre nem hajthatók. Ilyen kivételes intézkedéseket csak igen ritkán szokott megtenni a miniszter, az utóbbi években nem is fordult még elő sehol hasonló furcsa eset.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* Zilahy és a debreceni színház. A debreceni Sz—g írja: *Zilahy* Gyula, a debreceni színház ujonnan választott igazgatója már aláírta a várossal kötött szerződését és azt *Magoss* György dr. tiszti főügyész bejelentette a tanácshoz. A szerződés világosan kimondja, hogy abban az esetben, ha a közgyűlés elhatározná a színház átalakítását és ezen költségek fedezetére harminc évi törlesztéses kölcsönt venne fel, ez esetben a színházgazdát a reá eső részt fél éves részletekben fizetni köteles. Hogy mi lesz ezen szerződés sorsa, előre nem tudható, amennyiben, a tanács határozatát, melyben a városi színházat *Zilahy* Gyulának adta bérbe, a bizottsági közgyűléshez fölebbezik. Napok óta gyűjtik az aláírásokat s mondják, hogy a föllebbezési ívet a törvényhatósági bizottság tagjai közül már hetvennél többen írták alá. A föllebbezési jog határideje május 21-én jár le. Ugy értesülünk, hogy a föllebbezést már május 16-án benyújtják, hogy az ügy még a májusi közgyűlésen el legyen intézhető.

* *Italia Vitalianiról*. A héten művészi eseménye lesz Aradnak: *Italia Vitaliani*, a jelenleg európai turnuson levő olasz művésznő szintársulatával a nyári szinkörben három estén át, május 19, 20 és 21-én vendégszerepel. Egyik kritikusa, az olasz *Camillio Antona Troverzi*, akinek több darabjában fel is lépett *Italia Vitaliani*, így ír róla: Visszaemlékezem *Italia Vitalianira*, az *Elisa dei mici Fancilli*? darabban, melybe bele vitte művészetének teljes ragyogását. Nyolc egymásutáni estén sírásra fakasztotta a palermói Bellini-színház férfi és női látogatóit és mi több: igaz könyveket csalt ki. Minthogy sokat küzdött és szenvedett, tud olvasni az emberi szíven. Nyílt, szabad elméjű, senkinek se rabja: utálja a hízogó dicséretet, ellensége minden hipokrizis- és gyávaságnak; természete határozott és hallgató, szíve angyali. Ha látja az ember, könnyen csalódik benne, fellépése tekintélyes, természete vas és a legszebb női erényekkel bír. Mint művésznő felülmulhatatlan. Művésze-

igazi, őszinte és emberi. *Italia Vitaliani* úgy él, mint a dolgozó munkás. És a színpadon élénk, ha szenved, sir, nevet és dolgozik. Pompások az átmenetei a fájdalomtól az örömhöz, ha sir, mintha nevet, a tragédiában a legmagasabb határt érinti. Ibsen: Hedda Gabler, Roberto Bracco: Az Én Lidiam, a Kaméliás hölgy, a Frou Frou, Denise, Adrienne, a Prágai szüzek és még más száz darabban csodálatos hatást ért el. *Italia Vitaliani* Aradon *Fedorát*, *Zazát* és *Stuart Mária*t fogja játszani.

Véres utcai harc Mikalakan.

(Verekedés csendőrök és parasztleányok közt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 16.

Valóságos utcai harcot vívott vasárnap egy nagy csapat mikalakai román parasztleány a falu egyik utcájában két csendőrrel. A verekedésnek *tizenegy sebesültje van*, nem szólva azokról, akik apróbb vágásokat kaptak s a vizsgálat megindulakor azt is eltagadták, nehogy meggyűljön a bajuk a büntető hatóságokkal. A harcban *mindkét csendőr*, kiket a legények kaszával, kapával és vasvillával támadtak meg, *súlyos sebeket szenvedett*.

Az aradi ügyészségnél, ahonnan *Meszlényi* Antal dr. ment ki vizsgálatot tartani a helyszínére, ma délután már arról beszéltek, hogy Mikalakan zendülés ütött ki. A hír azonban nem felelt meg a valóságnak.

Magáról az esetről tudósítónk a következőket jelenti:

(Az előzmények.)

Vasárnap délután *Buday* Ferenc csendőr-őrvezető és *Kovácsik* Dzsó címzetes őrvezető *Glogovácra* átmentek biciklin *Mikalakára*, egy ismerősük látogatása céljából. Lőfegyvert nem vittek magukkal, csupán oldalfegyvert.

Mikalakára érkezve, a délutánt ismerősük-nél töltötték. Öt óra tájban azonban kiültek a községháza előtti lócára beszélgetni. Alig beszélgettek néhány percig, mikor a *Kis* Ferenc korcsmájából, mely nem messze van a templomtól, egy alaposan össze-visszavert legény jelentkezett a községházán, és az épen ott időző *Horváth* Antal dr. glogováci körorvosnak elmondván, hogy épen most verték meg a korcsmában, visum repertumot kért tőle. Ugyanekkor *Kis* Ferenc korcsmáros is segítséget kért a községházáról a verekedés megszüntetésére.

A rendcsinálásra felkért csendőrök erre elküldték az egyik esküdtet a korcsmába, azal az üzenettel, hogy azok, akik a visum repertumért jelentkező legényt megverték, azonnal jöjjenek a községházára. A korcsmában levők azonban azt üzenték vissza, hogy aki velők beszélni akar, az jöjjön hozzájuk. Az ekként provokált csendőrök tényleg el is mentek a korcsmába, ahol nagy zugással fogadták őket. Arra a felszólításra, hogy mindenki távozzék, nem is reagáltak, mire a csendőrök karhatalommal kiszorították őket.

(Harmincán kettő ellen.)

A legények azonban nem oszlottak szét, hanem szitkozódva és kiabálva a korcsma mellett levő ház udvarára vonultak vissza. Az inzultált csendőrök azonban utánuk mentek és kikergették őket. Erre a legények, akik már valószínűleg előre megbeszélték a dolgot, a szomszédos házak udvaraiba futottak, ahol ásóval, kapával, kaszával és vasvillával fegyverkeztek fel. Azután ismét egy csapatba gyűlve, körülvették és megtámadták a csendőröket.

A megtámadottak, akik kerékpáron mentek a korcsmába, félkézrel kerékpárjukat fogva,

csak félkészül védekezhetek, még pedig csak karddal, mert löfegyverüket Glog vácon hagyták. Mikor azonban látták, hogy a dühöngő parasztok agyon akarják verni őket, a kerék párukat eldobva, csak a védelemre gondoltak.

Noha jobbra balra vagdalkoztak, a támadókat mégsem tudták maguktól távoltartani. Kovácsikot egy lapáttal homlokán vágta, úgy, hogy elborította a vér. Budaynak megvágta a jobb alkarját, és vasvillával jobb csipőn és combon szurták. Ezenkívül mindkettőt több helyen megsebesítették. A támadók közül tizen-tizenketten kaptak súlyosabb sebeket. Végre is, mikor a csendőrök látták, hogy a tulnyomó erővel löfegyver nélkül meg nem mérkőzhetnek, a visszavonulásra gondoltak. Kovácsik kalap nélkül a község házára szaladt, Buday pedig átvágva magát a legényeken, Kis Ferenc korcsmájába menekült, ahol elrejtőzött az üldözők elől. Az utcán hagyott kerékpárokat a legények össze-vissza törték.

Budayt Kozma György községi bíró szabadította ki kényelmetlen helyzetéből. A sebesült csendőröket azután kocsióra ültették, Kovácsiknak, aki a verekedés közben elvesztette a kalapját, biciklisapkát nyomtak a fejébe és elszállították őket Glogovácra.

(A vizsgálat.)

A község lakosságának izgatott hangulata való tekintettel, a községi előljáróság jelentést tett Baross Ferenc dr. főszolgabírónak, aki intézkedett, hogy *Fakertől és Gyorokról* 2—2, *Glogovácra* pedig három csendőr menjen ki Mikalákára a rend fentartása végett. A hét csendőr még tegnap meg is érkezett.

Ma délelőtt a csendőrség részéről Gargya Gergely aradi csendőrőrmester ment ki az előnyomozat megejtésére, a ki úgy a sebesült csendőröket, mint támadók közül a kipuhatolhatókat kihallgatta. Ezek közül négyet le is tartóztatott, azonban a vizsgálat során még több letartóztatás is várható. A letartóztatottak Vincze Miklós aradi ügyvédet neveztek még védőül, a ki még a délelőtti folyamán ki is ment Mikalákára.

Ma délután Meszlényi Antal dr. királyi ügyész is kiment Aradról a helyszínére, a hol zárt ajtókat mögött folytatta a kihallgatásokat, a melyeket ma még nem lehetett befejezni s így folytatásukat holnaputánra, szerdára halasztották. Igen érdekes volt, mikor a kihallgatás közben az egyik legény szülei berohantak a terembe s ordítva követelték, hogy ereszszék szabadon a fiukat, különben ma még gyilkosság történik. Az ügyész meghökkenve hívatta be a csendőrszervezetet, utasította, hogy gondoskodjék személyes biztonságáról. A kihallgatás azután szuronyos csendőrök fedezete alatt folyt tovább.

A sebesült csendőrök ellen vezetendő vizsgálatot egy csendőrfőhadnagy fogja megejteni. Mindkettő sebei súlyosak. Horváth Antal dr. glogováci körorvos szerint a sebesülések gyógyulása legalább 12—14 napot vesz igénybe. A támadók sebesültjei közül eddig csak kettő jelentkezett. Nadabán Száva, a ki karján és nyakán erős kardvágásokat szenvedett, továbbá Pakurár Száva, a kinek balkezét vágta át. Mindkettőt a kórházba vitték, a hol ma Nadabánt meg is operálták. A többi sebesültek a büntetéstől való félelmükben nem mernek jelentkezni.

Holnapra várják Mikalákán Baross dr. főbírot, és a kiküldendő csendőrfőhadnagyot!

(Bizalmi férfiak a dutyiban.)

A szomorú eset egyébként nem szükölködik humoros részletekben sem. A letartóztatott, és kihallgatásra idézett legények egész atyafisága ott van a község háza melletti hidon, a

hol a földre kuporodva várják a fejleményeket. A községi fogdában pedig a csendőrök részéről állandóan egy egy esküdt van benn, mint bizalmi férfi, aki a kiballgatásokat hallgatja.

Délelőtt az egyik letartóztatott legény szülei ordítást hallottak a fogdából, amelyben ráismertek magzatuk hangjára. Rögtön ezután egy kalap repült ki az ajtón. A kalap kiröpülése, és az ordítás közötti kapcsolatot, amint a szülők azonnal kitalálták, egy hatósági nyakleves képezte.

A szomorodott szívű atyafiak erre deputációba mentek a csendőrszervezetéhez és kérték, hogy ne bántsák a legényeket, és engedje meg nekik, hogy ellenőrzés céljából egy bizalmi férfit válasszanak maguk közül, aki jelen lehessen a fogdában, és egy másikat, aki az őrszobában ügyeljen a csendőrökre. Miután megkapták az engedélyt, a bizalmi férfiakat meg is választották. És most ott ülnek a dutyiban a bizalmi férfiak és hivataluk fontosságának tudatában komor arccal vigyáznak a — csendőrökre.

Morár Valér ügye.

(Az aradi ügyvédi kamara fegyelmi ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 16.

Az aradi ügyvédi kamara fegyelmi választmánya ma délután Szalay Károly elnöklésével tárgyalta Morár Valér dr. mária-radnai ügyvédnek fegyelmi ügyét, a ki ellen a kamara ügyésze az ismert hitlapi közlemények alapján emelt vádat. Ezek szerint Morár több román emberrel együtt egy korcsmában, Kosuth arcképét lerántotta a falról és több, Kosuthot és a magyarokat becsmérő kifejezést tett. Az ügyvédi kamara Fischer Jenő dr. aradi ügyvédet küldte ki vizsgáló biztosul, aki Mária-Radnán több terhelő tanut hallgatott ki s erről jelentését be is terjesztette.

A fegyelmi választmány mai ülésén Morár védője Nagy Sándor dr. orsz. képviselő volt. Nagy Sándor dr. a tárgyalás elején kijelentette, hogy csak azért vállalta el a védelmet, mert a vádlott előtte és a kamara előtt becsületszára jelentette ki, hogy az egész vád alaptalan rágalom és mert tény az, hogy a bizonyítékok egyáltalán nem igazolják a vádat, sőt ellenkezőleg, egy csomó intelligens ember igazolja, hogy a vádlott a vádbeli cselekményt nem követte el. Ha tudná — folytatta a védő, — hogy a vádnak csak egy szemernyi része igaz, úgy a legnagyobb megvetéssel fordulna el a vádlottól. De ép azért vállalta el a védelmét, mert öt évek hosszú sora óta jó magyar hazafinak ismeri.

Ezek után a védő kérte, hogy a már kihallgatott tanuk, a kiknek terhelő vallomásai egymással ellentétben állanak, ugyesintén az általa bejelentett újabb hat tanu Aradon, az ügyvédi kamara fegyelmi választmánya előtt hallgattassanak ki.

A fegyelmi választmány rövid tanácskozás után, abból a szempontból indulva ki, hogy ez ügyben a legszélesebb körű és legalaposabb bizonyítást kell megengedni, a védő kérelmét teljesítette, és elrendelte a bizonyítási eljárásnak ily irányban leendő kiterjesztését. Az újabb tárgyalást május 31-ére tűzte ki, s arra a már kihallgatott s a védő által már bejelentett tanukat, ugyesintén Morár Valér dr.-t megidézi.

HIREK.

Trónörökös, vagy sikkasztó?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 16.

Nem közönséges felütletésnek története domborodik ki az alább elmondottakban, a melyek egyben egy izgalmas bécsi ujság-szenzáció leolvadását is jelentik.

A *Neues Wiener Journal* vasárnapi száma azt a nagy feltűnést keltő hírt közölte, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös Hamburgban egy detektív le akarta tartóztatni. A trónörökös inkognitóban volt Hamburgban, épp hajóra akart szállani, hogy azzal Angolországba utazzék. A hogy a hajóra lépett, eléje állt egy detektív, és abban a hiszemben, hogy egy régóta keresett sikkasztóval van dolga, a trónörökös le akarta tartóztatni. A főherceg meglepetve jelentette ki:

— Én Ausztria trónörököse vagyok.

— Ezt mindenki mondhatja — felelt a detektív.

Mikor végre a trónörökösnek sikerült magát igazolnia, a detektív rémülten kért bocsánatot tévedéseért. A trónörökös barátságosan nyújtott kezét a detektívnek.

Ezt tartalmazza a bécsi lap közleménye, a melyre nézve, a mint lapunknak írják, a következőket jelentik:

A hír *semmitre sem lehet igaz*, mert a trónörökös az utóbbi időben egyáltalán nem volt Hamburgban, hanem állandóan *konoposti* birtokán tartózkodik, a hol neje, Hohenberg hercegnő anyai örökök előtt áll. Valószínű, hogy az, a kit a detektív le akart tartóztatni, csakugyan a keresett sikkasztó volt, a ki ekép fölültette a hamburgi rendőrséget.

— A képviselőház elnöke a királynál. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Percezel* Dezső, a képviselőház elnöke ma délelőtti ünnepélyes kihallgatáson jelent meg a király előtt, hogy tolmácsolja a királynak a képviselőház hála nyilatkozatát a II. Rákóczi Ferenc hamvai hazaszállítására vonatkozó királyi elhatározás alkalmából. A képviselőház elnökét, aki díszmagyarban jelent meg, *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagy, szintén díszmagyarban, jelentette be az uralkodónál. A király a képviselőház hála nyilatkozatát a legkegyesebben fogadta és meleg hangon adott kifejezést a Ház köszönetéért való megelégedésének, főleg pedig azért, hogy a Ház határozata egyhangú volt. A főrendiháznak e tárgyban hozott határozatát, a Ház gyakorlatának megfelelően, a miniszterelnökség útján, írásban fogja a trón számlájához juttatni.

— Az aradi állomás kibővítése a beruházási javaslatban. Fővárosi tudósítónk táviratozza. A pénzügyi bizottságnak a beruházási javaslatról a képviselőházhoz benyújtott jelentése egyben a legutóbbi beruházási törvénynek, az 1897. évi XXX. törvényeknek fölvetett kétszáz milliós hitel leszámolását is tartalmazza. Ezen törvény programjába volt fölveve az *aradi pályaudvar* kibővítése, *négy millió* korona összeggel. Ebből a négy millióból fölhasználtatott az eddigi építkezésekkel: *1,750,000 korona*; azaz *2,250,000* koronával kevesebb, mint a mennyi a törvényhozás által engedélyezve volt. Ez onnét eredt, hogy a míg az előbbi beruházási hitelből *forgalmi eszközök* beszerzésére *35,405,000* koronával több, pályaudvarok kibővítésére, fahidak kicserélésére, műhelyek építésére stb. *33,905,000* koronával kevesebb fordított, mint a mennyit a törvényhozás engedé-

lyezett. Ezért a tárgyalás alatt levő új beruházási javaslatban 21,300,000 korona esik az 1897: évi XXX. törvényekbe fölvetett, de végre nem hajtott munkákra, a minő az aradi pályaudvar kibővítése is. E szerint az aradi pályaudvar kibővítésének hátralevő munkái már az új, most tárgyalás alá kerülő beruházási hitel terhére esnek.

— **A polgármester Ünneplése.** Amint már megírtuk, Aradváros közönsége nagyszabású banket keretében kívánja megünnepelni polgármesterének kitüntetését. Ezt a bankettet pünkösd utáni csütörtökre tervezik, s a rendezést *Tarjassy* Lajos helyettes polgármester vezeti, ki ma délután öt órára érkekezletet is hívott össze e tárgyban. A polgármester üdvözlése még folyton tart s egymásután jelennek meg a tisztelgők a polgármesteri szobában. Tegnap délelőtt tisztelgett az ágosi egyház *Frint* Lajos, az aradvidéki tanítótestület *Kovács* Vince elnök vezetése alatt, az aradi Székely-Otthon küldöttsége *Koncz* Gyula elnök vezetésével átnyújtotta *Institoris* Kálmán polgármesternek azt a diszokmányt, amely a Székely Otthon tiszteletbeli tagjává történő megválasztásáról szól. *Institoris* meleg szavakban köszöntötte meg e kitüntetését. — Ma délelőtt folytatódtak a tisztelgések. Az aradi pinceregylet küldöttsége *Nagy* Lajos vezetésével, az aradi mészárosok szakcsoportjának deputációja *Glück* Károly vezetésével üdvözölte a minisztert. Tisztelgők még: a Viktória takarékpénztár részéről *Oncu* Miklós; a pénzügyigazgatóság részéről *Embey* Iván és végül *Beles* Vazul görög keleti román esperes.

— **A király előtt.** A király a ma délelőtt tartott általános audiencián *Bhus* Zsigmond báró, valóságos belső titkos tanácsost kihallgatáson fogadta.

— **A kormány tisztelgése József főhercegnél.** Budapestről táviratozzák: A kormány tagjai ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson voltak *József* főhercegnék a honvéd főparancsnokság palotájában levő ideiglenes lakásán. A kormány tagjai már régebben akarták tisztelgenni a főhercegnél, de elmaradt a főherceg betegsége s fiúmei tartózkodása miatt. A miniszterek diszmagyarban jelentek meg és pedig *Tisza* István gróf minisztereinek, *Berzeviczy* Albert, *Plósz* Sándor, *Khuen-Héderváry* Károly gróf, *Nyíry* Sándor tábornoki diszruhában, *Hieronymi* Károly, *Tallian* Béla, *Lukács* László, *Uch* Ervin, az államtitkárok közül többen. A kormány tagjait *Paur* Hugó udvari titkár fogadta s kalauzolta föl a palota fogadó termébe. A kormány tagjaival *József* főherceg és *Klotild* főhercegasszony hosszasan társalgott.

— **A rátartós Ferdinánd.** Bécsből táviratozzák: *Ferdinánd* bolgár fejedelem, mielőtt a *Rivierára* menne, érinteni fogja Budapestet. Budapestben azonban nem száll ki, mert a fejedelemnek királyunknál tervezett látogatása elmarad. Diplomáciai körökben azt beszélik, hogy *Ferdinánd* azt várta és remélte, hogy Bécsben az uralkodó házak tagjait megillető szertartásokat és ünnepiességgel fogadják, miután ezt nem teljesíthették, marad el a fejedelem látogatása királyunknál. Egyébként hasonló ettiket-kérdések késleltetik *Ferdinánd* *konstantinápolyi* utazását.

— **Lengyel Zoltán letartóztatása.** A vasutas sztrájk alatt történt, hogy *Lengyel* Zoltán országgyűlési képviselőt a budapesti államrendőrség letartóztatta, és amikor védője, *Zboray* Miklós képviselő vele tárgyalni akart, a rendőrség nem engedte meg. Erre úgy *Lengyel* Zoltán, mint *Zboray* Miklós bejelentették a

mentelmi jog megsértését. A bejelentést a képviselőház mentelmi bizottsága csütörtökön fogja tárgyalni, s arra a két képviselőt is megidézte.

— **Bánóczy József Aradon.** *Bánóczy* József dr. egyetemi tanár a közoktatásügyi tanács megbízásából péntek óta Aradon időzik, hogy az aradi középiskolákban és a képezdében a magyar nyelv és irodalom oktatását megfigyelje s e téren szerzett tapasztalatait hasznosítás céljából a közoktatásügyi tanácsosai közölje. A neves vendég péntek óta több iskolát látogatott meg, s szerdán fogja kiküldetését befejezni. Ma este a liceum tanárai a Fehér Kereszt szálloda éttermében közös vacsorára gyűltek össze a *Bánóczy* tiszteletére.

— **A tűzérilaktanya helye.** A hetedik hadtest parancsnoksága ma sürgető átiratot intézett a városhoz, kérve, hogy miután most már jogerős határozat lehetne a tűzérilaktanya helyéről, tehát tudassa a város a laktanya részére véglegesen megállapított helyet. A türelmetlenség látszó 7-ik hadtest parancsnoksága alaposan meg lesz lepve, ha értesül, hogy még csak egy újabb helyszíni szemle után lesz e tárgyban határozat.

— **Bizalmas rendelet a vasutasok ügyében.** A vasutasok sztrájkjának érdekes epilógusa az a bizalmas rendelet, a melyet a magyar államvasutak üzletvezetőségél kiadtak. A rendeletnek többnyire egymással megegyező szövege ez:

Bizalmas!

Minden külszolgálati főnökségnek és központi osztálynak!

Felhívom, hogy az erőszakos forgalom-megakasztás ügyéből folyólag bünvádi vizsgálattal alatt levő, a szolgálattól felfüggesztett alkalmazottak tartózkodási helyét állapítsa meg s jelentse be, továbbá, hogy azoktól, akiknek még állandó, vagy időleges szabadjegy volna birtokukban, a jegyet azonnal vonja be.

Felhívom továbbá, hogy amennyiben a felfüggesztett alkalmazottak az állomásokon, fűtőházakban, vagy egyéb hivatalos helyiségekben megjelennének őket ezen helyiségekből feltétlenül utasítsák ki, illetve azonnal távolítsák el és a szolgálatot végző személyzettel való érintkezéseket mindenképpen akadályozzák meg.

Mint hogy pedig egyes lapoknak a hivatalos ügyekről és szolgálati intézkedésekről szóló közleményei csakis az alkalmazottaink köréből eredhetnek, felhívom a szolgálati főnökséget, hogy a személyzetet a szolgálati rendtartás 27. §-ára és az e részben kiadott szigorú rendeletekre való utalással a sajtóval való összeköttetés súlyos következményre figyelmeztesse s azok ellen, kik e szigorú rendelkezést megszegnék, ide azonnal tegyen jelentést.

Amennyiben pedig azt tapasztalná, hogy az ülések és gyűlések betiltása dacára egyesek vagy csoportok újabb összejöveteleket tartani igyekezzenek, ezeket feltétlenül akadályozza meg, az összehívókat mint a szolgálati engedelmséget megtagadókat ide jelentse be.

Végül arra való tekintettel, hogy a nyugodt munkálkodást zavaró kósza híreket a mozdony és a vonat kísérő személyzet is terjeszti, a kósza híreknek ily módon való terjesztését is a legszigorubbán akadályozza meg.

— **Hegedüs Loránt — egyetemi magántanár,** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Hegedüs* Loránt dr. orsz. képviselő ma délelőtt tartotta magántanári próbaelőadását a tudomány-egyetemen. A közéleti adók áthárításáról a jog- és államtudományi tanári kar, nagy és díszes közönség és nagyszámú tanuló ifjúság jelenlétében. A hallgatóság, mely az egyetem egyik legnagyobb termét zsúfolásig megtöltötte, nagy tetszéssel fogadta a tartalmilag és formailag nagyértékű előadást, a melyben az előadó a pénzügytan egyik legnehezebb és kevésbé kidolgozott problémáját tette éles vizsgálódása

tárgyává. Dr. *Balogh* Jenő jogkari dékan hirdette ki a tanári kar egyhangú határozatát, mely szerint dr. *Hegedüs* Lorántot a pénzügytanból magántanárrá habilitálta.

— **Házasság.** Tegnap délelőtt fényes esküvő ment végbe a városháza kistermében. Előkelő és nagy közönség volt jelen, a mikor *Szondy* Béla állami anyakönyvvezető örök frigyre kötötte össze *Montag* Manó temesmegyei nagybirtokost *Róth* Irma kisasszonnyal, özv. *Róth* Józsefné urnó bájos és szeretetreméltó leányával. A polgári házasságkötés után a nászmenet az izraelita imaházhoz indult, ahol szép beszéd kíséretében *Rosenberg* Sándor dr. főrabbi adta az új párra az egyházi áldást. Tanúk voltak a polgári házasság megkötésénél *Steintzer* József és *Salgó* Pál, az egyházi frigynél pedig *Montag* Lipót és *Kerpel* Odön. Virágokkal feldíszített, hosszú kocsisor vitte a koszoruspárokat. A vőfélyek és koszorúsányok a következők voltak: *Szende* Ilona és *Eles* Béla dr., *Mandel* Rózsika és *Kun* Lajos, *Róth* Szeréna és *Pásztor* Sándor, *Montag* Vilma és *Montag* Pista, *Montag* Erzsike és *Róth* Zsigmond, *Montag* Rózsa és *Montag* Ferkó, *Montag* Ilonka és *Mandel* Andor, *Montag* Margit és *Balázs* Béla dr., *Fried* Eila és *Fotfried* Alfréd, *Montag* Dezső és *Steintzer* Elza. Esküvő után délelőtt egy órakor a „Fehér Kereszt” szálloda nagytermében gazdag terítékű lakomára gyűlt össze a násznép. A nászlakoma során az első felköszöntőt *Montag* Lipót mondotta, s rajta kívül melegen üdvözölték az új párt *Nagy* Sándor dr. orsz. képviselő, *Steinhardt* Mór dr., *Pongrácz* Erő, *Szende* Dezső, és *Vértés* Henrik. A fiatal pár a délután folyamán temesmegyei birtokára utazott.

Wolf Jenő, a *Steiner* Adolf és társa aradi bórkereskedő cég baltája tegnap kötött házasságot *Fleischer* Jozefa urnó kedves leányával, *Jolán* kisasszonnyal. A városházán *Szondy* Béla, az izr. imaházban *Rosenberg* Sándor dr. főrabbi adta össze a párt. Koszoruspárok voltak: *Wolf* Panna és *Szegő* Ferenc dr., *Klein* Katica és *Kovács* Imre hadnagy, *Wolf* Berta és *Strausz* Sándor, *Wolf* Sarolta és *Wolf* Sándor, *Schwartz* Erzsike és *Weisz* Busi, *Schwartz* Boris és *Klein* Misi, *Stein* Lizike és *Radó* Kálmán. Az esküvőt az ipartestületben nagy lakoma követte, melynél az új pár *Radó* Károly dr. mondta az első felköszöntőt.

Werner Frigyes, a *Neuman* testvérek cég tisztviselője vasárnap délelőtt esküvőre meg *Russ* Részin kisasszonnyal, *Russ* Mór aradi ecetgyáros és terménykereskedő bájos leányával.

Fleischmann Oszkár nyug. honvédhuszárjőhadnagy, ki hosszab ideig az aradi helyőrség tisztikarának tagja volt, ma vezette oltárhoz a budapesti „Jézus szt. Szive” templomban *Szűcs* Rózsika kisasszonyt, *Szűcs* Gyula nyug. szármárvárosi rendőrőlkapitány bájos leányát.

Ditrichstein Vilmos, a *Szabó* Albert aradi cég üzletvezetője f. hó 22 én d. e. fél 10 órakor tartja esküvőjét Nagybecskereken *Klein* Róbert és neje szép leányával, *Hermína* kisasszonnyal.

Chirke Lajos aradi államvasuti tisztviselő eljegyezte *Prófét* Lajos szarvasi máv. raktárnok leányát, *Anna* kisasszonyt.

— **Az építő iparosok értekezlete a kőművesstrájkokról.** Ma délután hat órakor az ipartestület kistermében értekezletre gyűltek össze az aradi építőiparosok, hogy a kőműves-strájk ügyével foglalkozzanak. Az értekezleten majdnem valamennyi munkaadó megjelent. Rövid tanácskozás után mindnyájan azt az álláspontot foglalták el, hogy a sztrájkolókkal továbbra sem bocsájtkoznak tárgyalásokba, annál is inkább, mert Aradon jelenleg építkezési célokra szükségük nem kapható, s így nekik mind egy, akár most szünetel a munka, akár pár nappal később ők maguk lennének kénytelenek azt beszüntetni. Fentartják azt az álláspontjukat, hogy a munkásokat érdem szerint, a

régi alapon fizetik, és semmiféle alkudozásba más irányban nem bocsájkoznak. A sztrájk egyébként már nyolc napja tart. Itt említjük meg, hogy a kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, mely szerint minden, husz munkásnál többet foglalkoztató építésről a királyi kerületi iparfelügyelők értesítendőek.

— Az aradi ügyvédi kamara közzé teszi, hogy dr. Lengyel János ügyvédet M. Pécska székhellyel az ügyvédek lajstromába felvette.

— Lopás a luxemburgi herceg kocsijából. Fiuméből táviratozzák: A luxemburgi nagyherceg el akarván utazni Abbaziából, szalonkocsiját ide rendelté. A kocsi megérkezésekor azt állapították meg, hogy utközben ellopták az ágyneműt, pedig a kocsi *Matuglie* állomásra zárva érkezett.

— A nagyszöllősi vasuti katasztrófa ügyében az államvasutak igazgatósága a következő hivatalos értesítést adott ki: A m. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint f. hó 14-én Királyházaról reggel 7 óra 53 perckor indult 4008 sz. személyvonat Nagy-Szöllős állomáson helytelen váltoállítás folytán beleütközött egy, az első vágányon állott mozdonyba. 8 utas, 2 vasuti és 1 postakalauz könnyebb természetű sérülést szenvedett; a mozdonyokon és kocsikon mintegy 1500 korona kár okoztatott. Szigorú vizsgálat folyamatban van.

— Merénylet a gázgyár mellett. Az aradi moinárok tegnap ünnepelték védszentjüknök, Nepomuki szent Jánosnak ünnepét. A nézők között volt *Lussa Szavéta* tizenhét éves leány is. Mikor az ünnepélyről hazatért, a gázgyár környékén egy ismeretlen legény megtámadta és öklével szemén vágta. A megrémült leány még magához sem tért, mikor a legény megroanta és a földre akarta teperni. A leány sikoltozására a közelben járók arrafelé siettek, mire a merénylő a zsillip mellett elfutott. A leány jelentést tett a rendőrségnél, a mely megindította a nyomozást.

— Feljelentés a huszárok ellen. *Farkas Dénes* aradi polgár ma feljelentést adott be a városhoz a 12 es Edward huszárok ellen, azt panaszolván, hogy a huszárok letapossák a háza előtti fűvet, sőt a gyalogjárón lovagolnak. Az érdekes feljelentést *Varjassy Lajos* helyettes polgármester, az ügy referense azzal a javaslattal viszi a tanács elé, hogy tegyék át a panaszos hangu beadványt a hadtestparancsnoksághoz, hogy az a maga hatáskörében intézkedjen.

— Tűz a Pécskai uton. Ma délután két óra tájban a Pécskai-ut kilencedik számú házában levő kovácsműhely mellett kigyulladt a kukoricaszárakból készült kerítés, és egy csomó száraz, halomba rakott kukoricaszár. A magasba csapó lángok láttára a tűzoltóság nagy tüzet jeleztek. A tűzhöz kivonult a tűzoltóság *Setankovits Miklós* parancsnok vezetésével, valamint *Sarlot Domokos* főkapitány is. Ekkorra azonban a gáji tűzoltók már lokalizálták a tüzet.

— Egy nyomorék fiúcska segítése. A kis *Dirnbeck Jánoska* javára a mai postával özv. *Orbán Lászlóné* urnától 10 koronát kaptunk. Az adományt gyűjtésünkhöz csatoltuk.

— Helyőrségi est. A Fehér Kereszt-szálló téli kertjében holnap, kedden helyőrségi tisztii estély lesz katonazene mellett.

— Öngyilkosság biciskával. Megrendítő módon vetett véget életének a makóiugari tanyák között egy jóformán még fiatal ember: *Igaz Péter*. A szerencsétlen embert a maga és nejeének a betegsége kergette a halálba, amely anyyira unottá, keserűvé tette rá nézve az életet, hogy egy hosszú biciskával leszurt a vállsont felett a mellébe. A hosszú kés lefelé a szivnek haladva összevágott minden nemesebb szervet s néhány pere alatt halált okozott. *Igaz Péter* is, a felesége is, régóta betegeskedtek. A férfi gyerekeivel a tanyán lakott, felesége pedig bent a városban gyógykezelte magát. Csülörtökön délután hazajött megnézni az asszonyt s

estefelé roppant elkeseredve ment ki, mert felesége állapota mit sem javult, akkor is lázas volt. Kűn a tanyán nem találta helyét. Sok ideig járkált ki be, végre a padláson elkövette az öngyilkosságot. Nagyobbik fia vette észre, hörgést hallott s hang után menve találta fel atyját vérében fetrengve. A szerencsétlen ember holtestet bevitték Makóra s boncolás mel-lőzésével temették el tegnap. Beteg feleségén kívül négy kiskoru gyermeke gyászolja.

— Bérmaajándék legszebb, legizlésebb és legolcsóbb áron kapható óriási nagy választékban *Weinberger Ferenc* jóhírű szolid ékszerészünknél Andrassy-tér, Központi szálló épület. Ugyanott egy jó házból való fiu, tanulónak felvétetik.

— Parketta tükörfényes lesz *Vojtek és Weisz-féle* parkett-viasz használatától. 1 doboz 1 korona. 44

— Bérmaajándékul legalkalmasabb az állandó értékkel bíró ékszer tárgy és ilyet legelőnyösebben vásárolhat *Kun József* ékszerüzletében Arad, Andrassy-tér, Reinhart-palota. 1395

—x— A hölgyek eleganciájáról legjobban az ékszer ipar gondoskodott, mert majdnem minden testrész díszítésére egy ékszer tárgyat talált fel, mint pl. a fej ékszerei: a korona, a diadéma, a fülnek a fülbevalók, a nyaknak az aranynyakláncok, a mellnek a mellűk, a deréknek a hosszú nőiláncok és nőiőrak, a karnak a kariláncok, az ujjnak a gyűrűk, a szemnek a szemüveg. S mindezen felsorolt ékszer tárgyak a közelgő bérma, ajándékul, a legdivatosabb, legizlésebb kivitelben, dus választékban és meglepő olcsó árak mellett beszerezhetők *Farkas Streicher* cégnél. Különbejártat az ékszerüzletbe Tökölly-tér 1. Bejártat a zálogházba *Lázár Vilmos-u.*

—x— Pármal ibolya-szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal eláztatott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcórt finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcórtűk is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás ocljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készít *Szabó Béla* piperezszappangyáros, Miskoccon. Kapható Aradon, *Vojtek és Weisz* gyógyáru kereskedésében és *Maresch Gyula* üzletében. 611

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Egy makói lapszerkesztő pöre. Az újjászervezett szociáldemokrata párt lapja, a Szabad Szó 1903-ban naptárt adott ki előfizetői számára. A naptárban aztán olyan közlemények jelentek meg, a melyekben az ügyészség büntetendő cselekményt látott részben a bűnösök feldicsérése miatt, részben pedig izgatás címén. Ot közlemény íróját pörbe is fogta s ezek közül kettőt felmentett a bíróság, kettőt elítélt. Az ötödiknek, *Farkas Antal*, volt makói lapszerkesztőnek az ügyét pedig ma délelőtt tárgyalta a budapesti büntetőtörvényszék, mint esküdtbírószág. *Zsitvay Leó* kuriai bíró elnöklété alatt. *Farkas* az ügyészség osztálygyűlésre való, valamint alkotmány elleni izgatással vádolta. A tárgyaláson *Farkas Antal* elmondta, hogy 28 éves, református, makói származásu lapszerkesztő. Nem érzi magát bűnösnek. O írta az inkriminált két verset. Ezeket azonban egy évvel ezelőtt önálló kötetben is kiadta, de akkor a kir. ügyészség nem inkriminálta s így teljes jóhiszeműséggel bocsátotta azokat a Szabad Szó naptár szerkesztőjének rendelkezésére. Az ügyész vád- és *Rácz Dezső* dr. ügyvéd védőbeszéde után az esküdtök *Farkas* Antalt nem vétkesnek nyilvánították, a mire a bíróság ot felmentette.

S z e s z ű l e t.

— Május 16. —

Mai jegyzéseink: Kész árú nagyban nyers szesz 149 korona, kicsinyben 152 korona; finomított szesz nagyban 152 korona, kicsinyben 154 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12-80-13- korona mmászánsként.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 16.

Delitőzsde. Buzakinálat mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Szilárd irányzat mellett 35,000 métermázsza került forgalomba 15, közben 20 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek közül rozs és zab 10-15 fillérrel drágább. Időjárás szép.

Estitőzsde. Berlin ¼ olcsóbb.

Zárulat 12 órakor:

Buza májusra	8.30—8.31
Buza októberre	8.47—8.48
Rozs októberre	6.83—6.84
Zab májusra	5.36—5.40
Zab októberre	5.72—5.73
Tengeri májusra	5.08—5.09
Tengeri júliusra	5.23—5.24
Repece augusztusra	11.05—11.15

Zárulat 5 órakor:

Buza májusra	8.27—8.28
Buza októberre	8.41—8.42
Rozs októberre	6.77—6.78
Zab májusra	5.36—5.40
Zab októberre	5.69—5.70
Tengeri májusra	5.09—5.10
Tengeri júliusra	5.22—5.23
Repece augusztusra	11.05—11.15

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	634.—
Magyar hitelrészvény	744.50
Leszámítolóbank részvény	452.—
Rima-Murányi vasmű részvény	482.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	633.—
Közuti vasut	574.—
Városi villamos vasut részvény	326.—

Huzás ma.

Sorsjegyek folyton kaphatók.

1,000.000

Főnyeremény egymillió korona!

A május 17. és 18-iki huzásra csakis nálam kaphatók a nagy főnyereményekre

játszó itt felsorolt

Szerencseszámok

76842	50769
11960	92633
92637	47769
50765	36051
11972	76849

eredeti első osztályu árak mellett:

Egész sorsjegy. Fél sorsjegy. Negyed sorsjegy. Nyolczad sorsjegy. 12 korona. 6 korona. 3 korona. 1 kor. 50 fill.

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzletében Arad.

ALAPITTATOTT 1875. ÉVBEN.

A. m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye.

Megyei és városi telefon: 129-ik szám.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Figyelem! Vidéki ügyfeleimet kérem, hogy a mennyiben fenti számok bármelyikére reflektálnának, a megrendelést nekem lehetőleg postafordultával beküldeni sziveskedjenek, mert a nagy kereslet következtében szerencse számaim nagy részét már eladtam.

Sorsjegyek folyton kaphatók.

Huzás ma.

Bérma ajándéknak

rendkívül alkalmas

imakönyvek

a Hock János

bérma-imakönyvei

és

Hock Imakönyve

a serdülő ifjuság részére.

Hock J. ifjúsági imakönyve:

vászonkötésben **2** kor., chagrin-bőrkötésben **4** kor., párnázott igen finom bőrkötésben **5.50** kor., **6.50** kor., **8** kor. és **10** korona.

Hock János bérma-imakönyve:

párnázott chagrin bőrkötésben **1.50** kor., **5.50**, **6.50**, **8** korona.

Hock János imakönyve felnőttek

számára bőrkötésben 5.50 kor., párnázott finomabb bőrkötésben 6, 7 és 8 kor., párnázott borjubőr kötésben 12—14 kor. és 20 korona, bőrtokban 24 kor.-tól 30 kor.-ig.

Több mint 100

különféle bekötésben

kaphatók:

INGUSZ I. és FIA

könyv- és papirkereskedésében Aradon.

CSARNOK.

Onfeláldozó apa.

— Oroszból. —

Írta: Cservenszki F.

(Folytatás.)

Néhány nappal később Sergej Lvovics megtette a hivatalos látogatást. Anna Timofejevna nem volt otthon, de Mary azért elfogadta. Beszéltek Misáról, közös barátaikról és a közeledő nyárról.

— A szép évszakot ön a birtokukon fogja tölteni? szölt Sergej Lvovics és megragadta a kínálkozó alkalmat, hogy tisztába jöjjön azzal is, amit Misa mellékesnek tartott.

— Előbb még a Krimbe megyünk, ahol csak rövid ideig maradunk.

— És a birtok merre van?

— Negyven versztnyire Kievtől; két órányira a vasuttól. Csak azért emitem ezt, hogy bebizonyítsam, mily kevés fáradsággal lehet bennünket meglátogatni. Biztosan számítok hát arra az öröme is, hogy önt hosszabb időre magunknál láthassuk.

— Oszintén megvallva nem vagyok vadász, horgászni sem szoktam, és a nagy sétákat sem szeretem különösebben. A birtok bizonyára nagyon terjedelmes?

— Meglehetősen, azt hiszem vagy kilencszáz deszjatni.

— Oh, akkor bizonyára vannak rajta erdők, rétek, folyók és tavak?

— Igen szép és nagy erdőink vannak; folyó is szeli a birtokot, de tavunk nincs. És sem rajongok különösebben a falusi életért, és csak a mama kedvéért megyek oda.

— Jobban szeretne külföldön utazni?

— Természetesen.

— Ha a fiam álmai megvalósulnának — oly szerencse, amelyet halandó alig érdemel — akkor majd együtt utazunk. Én az évek egy részét majd mindig Franciaországban vagy Angliában töltöm. Másnak nem igen van kedve az ilyesmire; az ismeretlen nem vonzza, inkább elijeszti. Én trügylem ezt az egykedvűséget.

— Én rám is sajtáságos varázsszal van az ismeretlen, szölt a fiatal lány élénken.

— Ez bátrtságot kíván . . .

— Azt hiszem, ez megvan bennem.

— Misa egészen más szempontból nézi a dolgokat. Innen ered az a tulajdonsága is, hogy minden külső rajongásnak és latszolgagos lelkesedés mellett is, megőrjí lelki nyugalmát és semmi sem ingatja meg az egyensúlyában. Nem hiszem, hogy önnek ilyen lenne a természete.

— Magam is kételem, felelt Mary mosolyogva.

— A felfedezés, hogy a kettőnk természete nem sokban különbözik egymástól, sőt talán még rokonlelkek is vagyunk, igazán boldoggá tesz Mária Pavlona, így fejezte be Sergej Lvovics a beszédét és felállt. — Az édes apjának adja át kérem üdvözlőmet; nagyon sajnálom, hogy nem találtam itthon. Különbem mért hazudjam? Nem sajnálom.

Mialatt lehaladt a lépcsőn, elgondolkozott. Csakugyan nagyon rejtélyes, titokzatos a szemé. Vajon milyen gondolatokat rejt mögötte?

Az asztalnál hirtelen így szölt a fiához:

— Tudod-e, hogy ma Lavjalovéknál voltam?

— Igazán? Nagyon hálás vagyok ezért apám.

— Nem tudnám miért. Anna Timofejevna nem volt otthon, így a menyasszonyoddal csevegtem.

— Nos, ugy-e elragadó?

— Hm . . . kedves . . . nagyon kedves.

— Kedves! ismételte Misa és látszott rajta a felháborodása.

— Hagyjuk ezt; a szavakon mulik. Nagyon szép birtokuk van; miért nem szöltál erről semmit?

— De hiszen . . .

— Emlékszem, hogy egyszer futólag megemlítetted. Komolyan nem igen látszottál ezzel törődni. Te is „kiváló lényű” völegény vagy!

— Rám nézve ezek mellékes dolgok. Ha megkapom az adófelügyelői állást, lesz annyi jövedelmem, hogy az ő pénzére nem lesz szükségem . . .

— Mondd inkább, hogy az anyja pénzére.

— Nem . . . várj csak; gondolkoznom kell

kissé . . . Már emlékszem. Anna Timofejevna emítette a multkor, hogy neki megvan a saját vagyona és a birtok csak a Maryé.

— Behozták a kávét és Sergej Lvovics szivarra gyujtott.

— Ritka eset, hogy olyan kedélyesen elcsevegessünk mint ma: használjuk hát fel az alkalmat, szölt egy kis szünet után, mely alatt füstfelhőket eregetett a levegőbe. Oh, azok a hivatalos kötelességek, amelyek még azt sem engedik, hogy emberek lehessünk! Azután meg az örökös hivatalból való utazások. Mit is akar-tam mondani: a birtok nagyon meg van terhelve?

— Egy kopekkel sem; ezt véletlenül egész bizonyosan tudom.

— Ugy? És Mary szeret téged?

— Eleinte azt hiszem nagyon közömbös voltam rá nézve, de mikor aztán jobban megismert . . . Persze, most sem szenvedélyes szerelmes belém. — Az érzelmei nyugodtak és tiszták, mint ő maga.

— Akkor hát sok szerencsét, mert szükség lesz rá, így fejezte be az apa a beszédét. Azután a szobájába ment és Misát magára hagyta, aki azt sem tudta mit gondoljon.

(Vége következik.)

NAPIREND.

Május 17. Kedd. Róm. kath. naptár: Paskál. — Protestáns naptár: Paskál. — Görög-keleti naptár (május 4.): Pelágia szüz. — A nap két 4 óra 6 perccor, nyugszik 7 óra 15 perccor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekljmuzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, elvélve csapadék, zivatarok.

IDEGENEK ARADON.

— Május 16. —

Központi szálloda. Kohn Gyula utazó Budapest. — Pollák Mór utazó Budapest. — Radetzky József gimn. III. o. t. Sajtény. — Lukácsy Géza joghallgató Sajtény. — Szántó Jenő utazó Makó. — Kövér Márton földbirtokos Szemlak. — Kay Gusztáv kereskedő Berlin. — Hari Agost földbirtokos M.-Bánhegyes. — Mohr Béla dr. ügyvéd Budapest. — Gutmann Ferenc kereskedő Zserlon. — Boksán Szevér szolgabíró Pécska. — Schreiner C. utazó Patschkau. — Klein József utazó Budapest. — Steiner János dr. ügyvéd Lipka. — Schwarz Ernő főmérnök Budapest. — Reich József utazó Budapest.

NYILTTÉR.*

A „Kristály“-viznek

minden polgár asztalán helyet kell foglalnia s így csekély haszon mellett nagy forgalomra lesz a fő-súly fektetve. A „Kristály“-viz ezentul az alanti kereskedő uraknál, továbbá a fűszer- és szatócsüzeteknél a következő leszállított árak mellett lesz kapható:

$\frac{1}{2}$	1	$1\frac{1}{2}$	2	Liter
22	30	36	44	fillér

üveg nélkül. — Az üveg visszahozása után az érte járó összeg visszaadatik. Kapható: Fejér Gyula, Dürr Gusztáv, Karácsonyi Antal, Hoffmann József, Tamasdán Kornél, Lócs E. és társa, Lázár Gyula, Sauer Adolf, Rothstein Mór.

Ma

JAKES PAUL ur az ujonnan szerződött új tagokkal megérkezett és egyszersmind a mai nappal az ő vezetése alatt megkezdik működésüket; sikerült megnyerni Holten Ernő színházi karmester urat is, ki az előadásokat művészi esen kíséri.

Lóvy Ignác.

Üzlet:
Andrássy-tér 13. szám

Minoritapalota.

Telefon 333. szám.

Hat kiállításon első díjjal kitüntetve.

Kohn József

Gyári műhely:
Batthyány-utca 32. sz.

saját ház.

Telefon 321. szám

Hat kiállításon első díjjal kitüntetve.

ARAD.

Épület horganydombormű és diszmű bádogos.

==== Csatornázási, vízvezetéki, fürdő szoba, légszuszfürdő kályhák berendezési vállalata. ====

Fémáru gyár

Electro Chemiai galvanizáló, ezüstöző, nikelző, rezesítő és fémcsiszoló intézet. Avult edények újboli czinezése.

Jégszekrénygyártás

Háztartási, vendéglősök, mézárosok, cukrászok és ipari célokra.

1888

Saját készítményű legújabb szerkezetű üveg-jégszekrények

és teljesen szétszedhető erős horgannyal bélelt jégszekrények, melyek kevés jégszükséglettel kitűnően hűtenek.

Nagy raktár mindennemű háztartási és konyhaberendezési cikkekből ugymint bádog és zománczott főző edényekből, asztali és függő lámpákból. — Fürdő kádak, ülő és gyermek kádak, zuhanyok, ugy a közönséges háztartásban, valamint vízvezetékhez alkalmazhatók a legizlésesebb és díszes kivitelben mindig készen raktáron kaphatók.

7282—1904. kh.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozása tárgyában az 1884. évben 12757/408. szám alatt alkotott és a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur 61869—1884. számú intézkedésvényével jóváhagyott szabályrendelet 6. §-a alapján felhívom a ház- és telektulajdonosokat, hogy folyó évi május hó 15-től szeptember 15-ig terjedő időig az asphalt burkolattal ellátott gyalogutakat naponként déli 1—2 óra közt, a másféle burkolattal ellátott gyalogutakat pedig naponként esti 7—8 óra közt felocsolják, mert ellenkező esetben a fent hivatkozott szabályrendelet 9. §-a értelmében a megindított kihágási eljárás során 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettnek.

Aradon, 1904. évi május hó 13-án.

Sarlot,
főkapitány.

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTATOTT 1890.

Centauria gyomorerősítő tea

gyomorgörcs, erős gyomorhurut, régi idült gyomorbetegségeknél és étvágytalanság ellen biztos szer. Biztos hashajtó idült vastag bélpangásnál, nehéz székelésnél minden fájdalom nélküli hashajtó **1 doboz 2 kor. próba doboz 1.20 kor.**

Hurut, nátha, köhögés nyálkásodás, köhögési és torokbeli ingerrel kitűnő hatású szer.

SENEGA MELLPASTILLA

1 doboz 1 kor.

Kapható:

UDVARDI KOSSUTH PAL

Szűz-Mária gyógyszertárában.

Arad, Boros Béni-tér 15.

Telefon 242. sz.

Költözők figyelmébe!

Villanyos csengő

berendezéseket

Villanyos csengő

átalakításokat.

Villanyos csengő

évi jó karban tartását

jótállás mellett eszközöl

Kalmár * *

*** * József**

villanyműszerész

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

Mindenkinek saját érdeke

 aki a tavaszi idényre

divatos és izléses férfi-, fiu- vagy gyermekruhát akar vásárolni, az ne mulassza el az alkalmat és szerezz be szükségletét

FRANK LEÓ

férfi-ruha áruházában Aradon, Andrássy-tér 9. sz.,

(az új minorita-templom átellenében), hol most az új idény beálltával dus választéku raktár áll a legolcsóbb és legszolidabb árak mellett a t. vevőközönség részére felhalmozva.

Mérték szerinti megrendelések a legújabb szövetekből és legdivatosabb kivitelben

saját műhelyemben készül, úgy, hogy a legkényesebb izlést is minden tekintetben kielégít.

Allandó nag raktár hazai és külföldi szövetekben.

Szolid elv!

Figyelmes kiszolgálás!

Olcsó árak!

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13. sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktárát mindentéle paszományos és gombkötő árukban,

u. m. zsinór, gomb, rojtok, bojtok, selyem Ponponok és zsaniliákban.

Elvállal 526

minden e szakba vágó munkát, a legjutányosabb árak mellett.

Uraságoktól használt

nyári és téli férfi-ruhákat háló ebédlő és más butorokat 118

a legmagasabb áron veszek.

Kívánatra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

VAJDA BENO

fogorvos

Arad, Szabadságtér színház épület.

Késsit régásra teljesen használható

műfogakat

4 koronától részletfizetésre is. Fogak plombirozása feltűnő olcsón jótállás mellett fájdalom nélküli foghuzás 2 korona. 1247

216—1904. gs.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a felső-marosparti 7. 8. 9. és 10. számú falerakó helyeknek bérbeadása iránt folyó év május hó 24 én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: a) 9. számú 511 40/1100-öl területű falerakóhelyre 50 fillér, b) A 9—10. számú 1485 50/1100-öl területű falerakóhelyre 90 fillér, c) A 7—8. számú 928-öl területű falerakóhelyre 50 fillér.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1904. évi május hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.**Lapkihordók****tanuló lányok**

felvételnök

a kiadóhivatalban.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

79706—1904. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

Állomáson	1. évi május hó
Bpest keleti	20-án d. e. 9 óra
Fiume	24-én d. e. 9 óra
Kis-Czell	27-én d. e. 9 óra

Budapest, 1904. évi május hó.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

MÉRGEZTETES!

Szabadalmazva 1216. SZ.

„Fuchsol” kipusztítja az összes rágóállatokat és pedig: patkányokat, házi- és mezei egereket, emberekre és házi állatokra való veszély nélkül.

„Fuchsol” kipusztítja az összes férgeket, u. m. polóskát, bolhát, svábbogarakat, molyt stb. a fajzattal együtt.

„Fuchsol” nem általános szer, hanem minden állat nem részére külön szer létezik.

Kapható vidéki városokban gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél.

Aradon: Braun N. A., Dürr Gusztáv, Fejér Gyula, Földes Kelemen gyógyszerész, Hajós Árpád gyógyszerész, Hegedűs Gyula, Hoffmann József, Tamásdán Kornél, Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál.

Közvetlenül kapható **Ujházi Árpád és Társai** vegyészeti laboratóriumában Pozsonyban. 3492**Az egész világból jövő**

hálalratok és elismerő levelek fényes bizonyítást tesznek arról, hogy a

Hajós-féle**ARADI IBOLYA-CRÉME**

széplő, májtolt, bíbircs, bőrvörösség és mindennemű arcztisztatlanság ellen feltűnő és utóérhető len készítmény. A bőrből rögtön felszívódik, hatása bámulatba ejtő. Nappal is használható!

Egy tégely ára 1 korona.

Aradi Ibolya-crém szappan 70 fill.

Ibolya-hőlgypor fehér, rózsas és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 1 kor.

Kapható a készítő és feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában 118

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Hauer Lajos (Gáj), Kossuth Pál, Ring Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerész urak és Vojtek és Weiss droguista uraknál.

Figyelmeztetés: A bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék kérni és elfogadni.

**MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBORE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE****MARGIT-CREMÉT**

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem csinos kecses, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet széplőt májfoltot, bőrrákát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis ezen készítmények valódiak, a melyek szimeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1075

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátalján: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Soboson: Zangori Gyula, Berzován: Szokolj Sándor, Cs. Apácán: Bonomi Antal, Cs. Palotan: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Ármán, Ekeken: Ifj. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonozon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kovermessen: Schlögl Pál, Kunyagotán: Fejes Lajos, Kúrtékon: Hackenberger László, Medgyessyvárában: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrtán: Szabady Viktor, M. Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmagyon: Hanzeros Ádám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kocszin János, Pankotán: Póseviz Gusztáv, Pityarosan: Szabados József, Székudvaron: Promm D. Traugott, Sigmádon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlákán: Hauszler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

= Intézetek, Gyárosok, Nagykereskedők figyelmébe! =

Posner Károly Lajos és Fia

Első magyar vonalzó intézet, üzleti könyvek gyára, könyomda,
album-gyár és térképészeti müintézet

előkelő budapesti cég képviselőjét

Arad szabad királyi város

és Aradvármegye területére

átvette az:

Aradi Nyomda Részvény Társaság

ARAD,

József főherczeg-ut 22. sz.

Kérjük azon t. vevőket is, kik a fenti céggel eddig is összeköt-
tetésben voltak, hogy szükség esetében forduljanak hozzánk!

**Költségvetéssel, tervezetekkel díjmentesen
készséggel szolgálunk.**

Telefon 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozóinkat kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetések felvételére a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám.

—* Telefon szám: 154. —*

Ezen rovatban minden szó egyszeri beírásának ára 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

A kinek

ismeretség híján

házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdaságra, kulcsárra, vincsellérre, kertészre,

kulcsárnőre, gardasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgárra, pénzbeszédőre, házmesterre, stb.-re van szüksége

Aki

eladni kíván

bortort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, műhelyt, lakást stb.: vagy

Aki

bérbéni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,

halászatot, telket, kocsit, lovat,

Aki

mindeneket vétel vagy bérbévitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KOZLONY”

kis hirdetési

rovatát használja.

Alkalmazást nyer

helybéli részvénytársaságnál irodai teendőknél jártas nő. Hasonló állásban már alkalmazva voltak előnyben részesülnek. Írásbeli ajánlatok „Irodai kezelő” címmel a kiadóhivatalba küldendők.

Butorozott szoba

külön bejárattal azonnal kiadó. Andrassy-tér 20. sz. 18. ajtó. 1874

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv. Társaságnál.

Jóforgalmu helyen

egy szatocsüzet, italmérési joggal, mely már 12 éve fennáll, az üzlet berendezésével együtt jutányos áron eladó. Ugyanott egy magános ház, mely 2 szoba, konyha, kamra, pin-cze és minden hozzátartozóból áll, 1000 korona készpénz mellett szintén eladó. — Czim a kiadóhivatalban. 1295

Használt ólom

megvételre kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Anyátlan gyermekek

mellé vagy magános urhoz, házvezetőnőnek ajánlkozik középkorú nő, helyben vagy vidékre. Czim a kiadóhivatalban. 1409.

Csodásan és rögtön hat lábizzadás ellen a
Dr. Tsajkovszky-féle szer.
Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megdörzsöljük a lábakat, akkor nemcsak az izzadás mulik el már kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan, hanem megszűnik a cipők kellemetlen és undorító bűze. Amellett ezen készítmény teljesen ártalmatlan. 999
Ez a 1 üveg ára 1 korona. 250
Földes Kelemen
gyógyszerész
Arad, Deák Ferenc-utca.

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

AMOR

fémtisztító gyönyörű fényvel.

Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O
Ügyeljünk az „Amor” védjegyre.

511

Pénzkölcsönt

földekre 4%, 4 1/2%, aradi belvárosi házakra 4 1/2%, 4 3/4%, kamat alapon megfelelő tőkeelőreléssel 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 éves törlesztési időre, a leggyorsabban jutányos feltételek mellett az érték legmagasabb hányadáig közvetíték.

Régebbi kölcsönöket konvertálok. A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem.

Tíz évi itteni működésem alatt igazoltam, hogy képes vagyok a legbonyolultabb ügyeket rendezni és legmagasabb igényeket kielégíteni; ne mulassza el tehát egy birtokos sem, hogy a mostani kedvező pénzviszonyokat kamat terhének csökkentésére felhasználja, felvilágosítással készséggel szolgálok:

irodamban Aradon: Boros Béni-tér 22. szám és fiokirodamban.

B. Csabán: Berényi-ut.

Makón: Aradi-utca.

SZUCS F. VILMOS

ingatlan és földhitei kölcsönintézet

1336

Országszerte ismert

vizsgalapjainkból

100 drb 1 korona a pénz előre való be-küldésével bérmentve 1 k. 30 f., mint keresztöltés tokban küldve, a gyürődés ellen vedve. 100-750 drbig a bérmentés-tésre 72 fillér küldendő. Utánvétellel a szállítási költség sokkal több.

Ingusz I. és Fia
kiadóhivatala Arad.

Ékszertergyak

a közelgő bérmentéshez a legnagyobb választékban kapható csakis

DEUTSCH IZIDOR

éris és ékszerész-nél

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Ugyanott mindenféle más tárgyak megvételnek vagy átcseréltetnek.

Veszek

1078

zálogcédulákat.

Telefon 438.

Alapított 1860. Telefon 213.

Pünkösdi ünnepekre

a legizlésesebb

nyakkendőket

valamint a legdivatosabb

szalma kalapokat

kérem kirakataimban megtekinteni.

Münz I.

uri divat üzlete.

677

Ügyes és képzett

masszirozó nő,

jó bizonyítványokkal, ki a vizgyógyászati műveletekben teljesen jártas, s lehetőleg uszni is tanít

állást nyerhet

a folyó idényre - június 15-től szeptember 1-ig a

menyházai vizgyógyintézetben.

Ajánlkozások és bizonyítványok a fürdőkezelőséghez Menyházára (Aradmegye) intézendők. 1892

+ Elzsirosodást +

Ártalmatlanul eltávolít annélkül, hogy az életmódot változtatni kellene Thiele szirmentesítő theája. Csomag 175 fillér, 4 csomagnál bérmentes (utánvételes) küldés. Ludwig Thiele Drogüist, Mannheim. 3961

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyu nem remlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Községnek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummirozott kender-csővek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel gyári árban

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 1114

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Permetező

szakszerű javítása elfogadtatik.